

“Între trecutul unde ne sunt amintirile și viitorul unde ne sunt speranțele,
stă prezentul unde ne sunt datoriile”
(Lacordaire)

Gazetă bilunară

Lumea românească

Anul IV (48) - 1999
noiembrie

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Redactor șef:
Constantin Radu-Maria

acum

editorial

“Reformatorii” istoriei...

N-aș zice că sunt un client asiduu al micului ecran pe care îl consider, una peste alta, o poncifă a realității, un *ersatz* oferit, dirijat, comandat pentru a mesteca o imagine făcută de alții și servită nouă, în halat și papuci. Și ca orice român *imparțial* am și eu slăbiciunile mele. Multe, fiindcă ghinionul politichiei m-a dus și condus la izvoarele *obiective, neutre, neangajate, nealinate, dezinteresate, depoluate* etc. ale mass-mediei românești și ca din întâmplare, în ureche mi-a picurat atât culoarea politică a niscai făcători de publicații cotidiene sau reviste din decembrie 1989 încoace, sau caruselul aparițiilor și disparițiilor unor posturi de televiziune susținute din eter și blagoslovite cu fonduri provenite din *Valea Regilor din Egipt sau de la indienii maiși*. Ca atare, tradiționalist și cu încredere în TV1 și 2, mă așez comod seara în fotoliu, preferându-le ProTv-ului, Antenei1, Tele7, când mai ales începe câte un scandal care vine să întărească zidurile puterii, cum a fost acela cu NATO, cu armata, cu Biserica, trec subversiv și pe alte posturi. Acum de când a început *comedia dell'arte* a istoriei naționale, de ce să n-o spun, am modulat pe toate canalele. Serile trecute ProTv-ul ne-a oferit un regal, invitându-l pe filosoful nostru, Luceanu, de care mă leagă amintiri plăcute și istorice; Domnia sa s-a pronunțat cu patimă și sărg împotriva oricărei forme de manifestare a cenzurii aplicate acum asupra manualelor atât de condamnate de cercurile *conservatoare* ale societății românești (nu accepto termenul de societate civilă, fiind o perfectă tautologie importată dintr-o parte opusă răsăritului, așa după cum odinioară foloseam larga democrație, democrația populară etc.). Ce m-a surprins la domnia sa gânditor de prestigiu a fost acuza vehementă la adresa celor care își spun cuvântul, nefiind profesioniști. Cu alte cuvinte, cu ce drept se bagă în oală fel de fel de neaveniți, sociologi, ziariști, juriști etc., când asupra acestor manuale trebuie să se pronunțe “meseriași” adică numai istoricii. Iar dl. Luceanu vorbea cu atâta competență întru apărarea *tezelor din octombrie* sau a *manifestului simpliștilor*, încât m-am întrebant pe loc dacă nu cumva domnia sa a făcut la seral sau la FF studii istorice, care să-i permită să arunce anatema sau trăsnetele lui Jupiter, *ex cathedra*.

M-am amuzat, dar ca să fie și ridicolul cunună l-am auzit și pe neobositul asistent de la Facultatea (de stat) Adrian Cioroianu dând buzna, tropăit în istorie și realizând în avalanșă tot ceea ce reprezintă lipsă de bun simț al autorilor. *Marele terminator* al

Manualul Editurii Sigma, cel mai incriminat dintre manualele alternative

miturilor de doi bani în istoria noastră, de-alde Ștefan cel Mare, Vlad Tepeș alias Dracula sau Mihai Viteazul și-a încheiat perorația apoteotic: ce fel de reformă înțelegem noi să facem, dacă nu acceptăm și o istorie adaptată. Cu alte cuvinte a venit rândul și istoriei, ca odată cu IAS-urile și CONEL, și ea să fie somată să se privatizeze. Și cum ne-am specializat în privatizare = lichidare, de ce să nu operăm și acum punând și istoria pe butuci! Am mai avea de fapt un exemplu grăitor din epoca dejistă în persoana *acad. Mihail Roller* cu a sa *istorie națională caricaturală*. Atunci însă, istoricii adevărați erau deja aruncați în temniță, scoși din Academie și de la catedră, iar alții se pregăteau să populeze Canalul morții Dunăre-Marea Neagră.

Dar de ce numai istoria să fie ciopârțită și mutilată? Ce-ar fi dacă am mai da o lecție de oportunitate reformei și Bisericii Ortodoxe Române? În primul rând să revizuiem piatra unghiulară a credinței noastre, Crezul, fiindcă stă impertinent bătut în cuie încremenit de aproape un mileniu și jumătate. Trebuie să începem cu el negreșit și să promovăm reforma

între cele trei ipostasuri; în fond Sfânta Treime ar putea să se reducă numai la Sf. Duh, care e de necuprins și în fond reprezintă uniunea Tatălui cu Fiul; ne-am lua reforma și după Decalog, dar acolo este pericolul, căci intrăm într-un cult care a supraviețuit 4000 de ani tocmai, pentru că nu și-a clintit o iotă din normele sale. Și cu Sfintele Taine? Prea multe și unele... inutile, ca de exemplu preoția, căsătoria sau spovedania care este ca o cenzură la adresa omului liber și modern; ca să nu mai vorbim de Sf. Împărăție care reprezintă o flagrantă mitologizare a unor puteri divine oculte. Să mai terminăm și cu Patristica, prea mulți și prea sonori sfinții părinți! Iar pe Sf. Apostoli să-i numărăm mai bine și să rămână câțiva tovarăși de drum, pescari umili ai unui Hristos demitizat. Și de la Teologie să purcedem și la alte domenii ca de pildă Geologia. Să inversăm puțin erele și să-l punem pe om apărând în *secundar*, dacă nu chiar în *primar*, de ce să mai fie patru ere? Prea multe, tovarăși.

Ca și în Chimie, tabloul lui Mendeleev este atât de stufos, cu elementele sale, încât i s-ar cuveni și lui o pieptănare substanțială, gândindu-ne la atâtea generații de elevi și studenți care vor transpira, numai uitându-se la el. Puțină reformă nu ar lipsi nici în Astronomie; și acolo s-ar putea organiza o minireformă cu schimbarea axei Terrei, cu dispunerea planetelor, a anotimpurilor și, de ce nu, aici să dăm bine cu măturoiul în miliardele de stele. De forța gravitațională nici vorbă, și ea ar trebui epurată, simplificată, *opțional și alternativ*. Și din Matematică să rămână numai aritmetica, fără tabla înmulțirii și cu ordinea cifrelor schimbată!

Pe scurt, dacă începem cu Istoria și Româna, (vezi masacrul asupra operei eminesciene) trebuie să ne extindem cu bisturiul peste tot, la toate științele, oricât ar avea ele pretenția că sunt exacte. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Cu cât mai mult, cu atât mai tranșant.

S-au întrebat corifeii reformei de astăzi pe banii Băncii Mondiale, cu cât haz și compătimire se va scrie în cronica acestor zile de jalnică lor prestație?

Radu Ciuceanu

1 Reunificarea Germaniei și construcția Europei Unite

pag. 2

2 Congresul își aduce aminte de România

pag. 4

3 Tentative de guverne în exil

pag. 6-7

4 28 noiembrie 1877 - Căderea Plevnei

pag. 8

5 Sfântul Apostol Andrei

pag. 9

6 Critica literară ca vehicul dramatic

pag. 11

Reunificarea Germaniei și construcția Europei Unite

Momentul istoric al reunificării Germaniei din 3 octombrie 1990, prin implicațiile sale geopolitice, economice, militare a demonstrat că "problema germană" este departe de a fi încheiată.

Studiul nostru se va focaliza pe o problematică sensibilă a "problemei germane": a) rolul Germaniei de motor al Uniunii Europene; b) poziția sa față de procesul de integrare a fostelor state comuniste.

Unitatea celor două state germane se constituie ca un drept istoric al poporului german, deși în 1990 se prognozau diferite riscuri: diminuarea forței competitive a Germaniei, spirala inflaționistă și imensul cost al reunificării (150 milioane mărci pe an).

Reunificarea celor două state (și nu a Germaniei), formulă care ar deschide pretenții de revizuire teritorială față de vecinii săi atinge și fațeta suveranității statale integrale pe lângă componenta geopolitică. *Charta de la Paris pentru o nouă Europă - noiembrie 1990* - consemnează în acest sens: "Luăm act cu mare satisfacție, de tratatul privind reglementarea definitivă cu privire la Germania, semnat la Moscova, la 12 septembrie 1990 și salutăm sincer faptul că poporul german s-a reunit într-un singur stat, conform principiilor Actului Final de la Helsinki și în deplin acord cu vecinii săi".

Analizând documentul mai sus menționat, putem decela și impactul reunificării asupra noii arhitecturi naționale a Germaniei, contribuția Europei Unite: "realizarea unității naționale a Germaniei este o contribuție importantă la instaurarea unei ordini de pace juste și durabile în Europa Unită, democratică și conștientă de responsabilitatea sa în domeniul stabilității păcii și cooperării".

Astfel, în ecuația stabilității și "securizării" spațiului geopolitic central european, Germania a recunoscut linia Oder-Neisse (granița cu Polonia) la 21 iunie 1990 și probabil va recunoaște noul și neavenit Tratatul de la München (septembrie 1938) care dezmembrase Cehoslovacia interbelică.

Considerăm că unificarea Germaniei era un proces necesar, preliminar, reprezentând de fapt două procese paralele, generatoare de noi formule ale integrării: integrarea Germaniei de Est și a fostilor sateliți comunisti.

Iar pe acest palier putem analiza profilul de putere al Germaniei: în cadrul UE, lider economic al Europei comunitare, "locomotivă" integrării europene, tendința de a deveni prima putere și superputere a lumii contemporane.

Prioritatea esențială a orientării strategice a politicii externe germane este centrată pe *adâncirea* Uniunii Europene, în jurul nucleului franco-german, coagulant, al uniunii monetare, pas decisiv pentru uniunea politică.

S-a dezvoltat teza argumentabilă că Germania integrată în structurile europene a valorificat în interes propriu aceste structuri. Tactica diplomației germane s-a îndreptat spre un multilateralism de uzură configurat pentru atingerea obiectivelor naționale prin intermediul instituțiilor multilaterale: U.E., N.A.T.O., procesul C.S.C.E., apoi O.S.C.E..

Cunoscutul joc diplomatic de urmărire a intereselor naționale în numele Europei a funcționat în cazul recunoașterii independenței Croației și Sloveniei (decembrie 1991), depășind consensul

politicii externe comunitare.

Prin acest act, spiritul de echipă Genscher (Kinkel)-Kohl condus și de opinia publică a potențat interesele geopolitice tradiționale.

În coliziune cu această perspectivă, mediul politic german susține cu tărie angajamentul integrării Germaniei în Occident.

Dar problema bilateralizării raporturilor externe, o axiomă importantă a diplomației germane în timpul Reichului, Republicii de la Weimar, Republicii Federale nu este încă abandonată de factorii de decizie de la Bonn.

Potențialul economic, poziția în structurile comunitare sunt mijloace pentru a obține obiective fundamentale în Europa. Unii comentatori afirmă că "viitorul ordinii europene și al instituțiilor ce o compun (U.E., U.E.O.) va depinde de evoluția Germaniei unite și de opțiunile pe care acesta le va lua în legătură cu rolul său în Europa".

Elita politică germană susține în spiritul Tratatului de la Maastricht construcția unei UE pe baze federale (după propriul model), pe linia dezvoltării fostei comunități transnaționale (C.E.E.).

Uniunea Europeană, o Europă federalizată, în concepția germană poate fi controlată și prin marca germană, etalon al Băncii Europene, instituțiile comunitare (Parlamentul, în primul rând; deciziile forjate în acest perimetru fiind aproape de efectul lor asupra bugetului și competitivității germane pe piețele europene și mondiale).

Prin aceste posibile evoluții, uneori palpabile, putem afirma că UE oferă cadrul legitim satisfacerii obiectivelor Bonnului. Realitatea politică și economică a adus în dezbateră teoretică existența posibilității germanizării Europei.

Unii analiști au afirmat că se poate vorbi de un model german de integrare datorită performanțelor sale economice și ale sistemului politic, constituindu-se o înaltă integrare europeană în jurul economiei germane și posibilitatea ca Germania să fie hegemonul economic al Europei.

Fundamentarea axei Paris-Bonn, matricea integrării europene poate tempera conținutul expansiv al problemei germane, deși s-ar putea spune că Germania folosește palierul comunitar pentru redimensionarea unor vechi concepte: "Wirtschaftsraum", "systematische Penetration".

Percepția unei Europe germanizate este actuală în cadrul cercurilor occidentale de dezbateri.

Astfel, înlocuirea unei Germanii europene cu o Europă germană apare ca efect al procesului de integrare europeană, "instituțiile comunitare evoluând în direcția celui mai puternic dintre statele membre".

În evantaiul teoretizărilor integrării, procesul de unificare a celor două Germanii poate fi un model al integrării rapide a țărilor centrale și est-europene în arhitectura europeană.

Germania este actorul principal în UE, iar după fracturarea politicii sale externe în timpul Războiului Rece, a redimensionat un tradițional segment de orientare politică externă a Bonnului.

Putem observa în inter-relația sa cu Estul și poziția dominantă a Germaniei în UE, o logică a "dublului standard" aplicată la etajul politic al integrării și complexului de securitate descris de UEO și NATO.

În strategia integrării din perspectiva etajului politic, Germania a lansat teza lărgirii UE, prin aderarea "celor 6" state asociate, deși avea afinități inițiale pentru grupul de la Vișegrad.

Acest demers poate fi conjugat și cu un tradițional obiectiv al politicii externe germane: expansiunea spre Est, formulată în termeni de penetrație economică care poate influența decizia politică a statelor respective.

Modalitățile de realizare a acestei conduite externe decurg din proximitatea geografică, disponibilitățile Germaniei de asistență tehnologică și înclinația sa de a fi bancherul central pentru reconstrucția Europei de Est. avantajul evident este de partea Germaniei care cunoaște situația landurilor din Est, costul reunificării fiind imens: 150 milioane DM pe an.

Capacitatea Germaniei de a întreține această ofensivă este argumentată de unele statistici, Biroul Federal de Statistică evaluând o creștere de 2,8% a economiei germane în 1994, depășind cea mai gravă recesiune de după al doilea război mondial.

S-a spus că Germania dezvoltă "noi forme de agresiune" sau un "imperialism economic", dar după părerea noastră putem diagnostica o relație geoeconomică tradițională cu răsăritul Europei, un parteneriat comun forjat în evoluția istorică.

Iar activarea Mitteleuropei, o sferă de influență tradițională germană și prin dezvoltare regională trebuie conjugată cu viziunea germană despre o Europă cu mai multe trepte, direcționată de nucleul dur franco-german, legat de "polul german" al noilor membri comunitari: Austria, Suedia, Finlanda.

Integrarea europeană a Estului trebuie legată de construcția Europei Unite, pentru a nu apărea "primejdia creării unei Europe intermediare între Rusia și U.E.", topul priorităților germane ar putea fi întărirea capacităților UE de a fi deschisă țărilor central și est-europene.

Pe aceeași coordonată, Helmut Kohl citează ideea unei Europe după comandă individuală: "în mod teoretic se poate pe deplin concepe că unele țări vor avansa mai mult decât altele pe calea integrării, dar garnitura unită europeană nu trebuie să fie separată de vagoane".

Includerea Estului ar stabiliza politic, potențând și pragmatismul german determinat de interesele economiei germane și de U.E. în ansamblu.

Desigur, instrumentele economice germane nu trebuie absolutizate, deși Tratatul politic cu Cehia și Polonia (1993), prin care se sprijină absorbția lor în U.E., acordul economic cu Bulgaria (1992), injecția de capital și acapararea comerțului exterior al respectivelor țări arată clar importanța geopolitică acordată zonei.

Interesul economic este crescut și pentru România, Germania fiind partenerul economic cel mai important pentru România, cooperarea economică instituționalizându-se prin Consiliul de Cooperare Germano-Român și Reprezentanta Economică Germană, precursora unei Camere de Comerț.

Dublul standard este aplicat de Germania și în materie de politică externă militară și de securitate.

Ministrul de Externe german, Klaus Kinkel a arătat interesul primar pentru instituțiile europene, importanța în UE a politicii externe și de securitate comune (C.F.S.P.).

Această articulație a Tratatului de

la Maastricht ajută Germania în special pentru integrarea într-un spațiu de securitate a Ostländer.

Germania folosește abil formula prevăzută de Tratatul de la Maastricht prin articolul J: "permiterea dezvoltării relațiilor bilaterale cu N.A.T.O. și U.E.O., oricărui membru al U.E.". În cadrul UEO, brațul înarmat al UE, Germania a pledat pentru o autonomie de securitate compatibilă cu alianța atlantică, fiind inițiatorea Eurocorpusului. De asemenea, Germania se pronunță pentru dezvoltarea neîngrădită a relației NATO-UEO, deși Washingtonul fusese împotriva tezei - UEO, instrument de securitate al Europei Occidentale în afara NATO. Această poziție americană a avut un impact negativ asupra solidarității euro-atlantice, dovadă fiind reacția hotărâtă a cabinetului Kohl (februarie 1991).

Deși, formula "UEO - pilon de securitate european al NATO" este ambiguă din perspectiva competențelor, Germania este un mare actor euroatlantic care reafirmă "adeziunea neclintită la Alianța Transatlantică care prin Parteneriatul pentru Pace și-a creat un concept promițător de pace și securitate și pentru adversarii de odinioară".

Deși există tensiuni între europeni și atlantici în discursul politicii externe germane, Germania rămâne fidelă "Alianței Transatlantice care rămâne fundamentul de pace și stabilitate" (Kohl). În relațiile transatlantice, SUA au fost de acord cu rolul de conducător al Germaniei în Europa, pe care chiar i l-au impus.

Problema mai sensibilă este prezența americană în Europa - temă a raporturilor transatlantice.

O Germanie "atlantizată", mondialistă, evoluând spre un Weltpolitik (cursa pentru un loc în Consiliul de Securitate, dimensionarea relațiilor bilaterale cu SUA, China, Japonia, statele Americii de Sud) folosește pragmatic umbrela NATO, în care ea este bine înregimentată.

Teza lui Volker Ruhe (expusă recent și la București), de fapt singurul ministru vest-european care s-a pronunțat pentru o lărgire estică nepreferențială a NATO, este opusă strategiei defensive franceze a Europei Mici.

Recenta hotărâre a Curții Constituționale de a se putea trimite trupe germane în afara teritoriului NATO, nu credem că poate fi un indiciu al rolului de "jandarm mondial" al Germaniei.

Inițiativele Germaniei ca factor de securitate în NATO, UEO, OSCE vor cântări greu în matricea de stabilitate a Europei Centrale și de Est.

Dar nu putem afirma un rol de "garant politic" pentru procesele din estul Europei, deși afirmarea Germaniei ca actor global este o realitate.

Acumularea unei puteri instituționale a Germaniei (membru în Consiliul de Securitate, reformarea UE prin eliminarea deficitului de democrație) și eliminarea "opțiunii unei căi separate naționale", credem că nu creează posibilitatea unei Germanii imperialiste, hegemonice.

Dezbateră asupra paradigmei Germaniei europene / Europă germană activează eterna problemă germană și ar putea fi rezolvată prin cuvintele de mare actualitate ale lui Thomas Mann: "Este nevoie de o Germanie europeană, nu de o Europă germană".

Constantin Buchet

DIN PRESA ALTOR VREMI

O rubrică nouă, cu articole... vechi, dar de neuitat!

Începând cu numărul 47 al publicației noastre, scârbiți de colbul tot mai des așternut peste istoria neamului românesc și a memoriei eroilor săi, dar și din datorită istoricilor de a-i fixa în devenire pe "eroii" de astăzi în contextul zilei de ieri, în culorile pe care le merită, am luat hotărârea să publicăm articolele cele mai elocvente ale unor personalități ce au susținut prin condei și idei, regimul comunist din țara noastră. Nu ne cerem iertare de la nici unul din aceia care în clipa de față s-au refugiat în zonele dizidenței întrucât generația tânără (și nu numai ea) trebuie să afle, peste sorocul anilor, o parte din biografia celor care azi populează ecranele și revistele țării.

În fond, de ce să ne oprim în demitizare numai la voievozii noștri, apărători ai pământului și credinței și de ce să nu aplicăm aceeași monedă și altor eroi, mai apropiați de timpurile noastre?

Sine ira et studio sau *Cum vā place*, domnilor tovarăși sau foști tovarăși?

Red.

Istoria unui post de radio "clandestin"

La sfârșitul anului trecut a apărut în Madrid o carte, care atât prin conținutul său cât și prin modul de prezentare a acestuia este cu totul deosebită. Ea cuprinde, de fapt, istoria unui post de radio, a postului de radio al Partidului Comunist din Spania - "Radio Spania Independentă" - care a funcționat - din iulie 1941 și până în iulie 1977 - într-un fel, clandestin. Acest post de radio a acționat timp de peste două decenii de pe teritoriul țării noastre. Cartea, de circa 400 de pagini, este prefăcută de Dolores Ibaruri, președintele Partidului Comunist din Spania, iar autorul este Ramon Mendezona, mulți ani membru al Comitetului Executiv al partidului și responsabilul acestui post de radio, de-a lungul a trei decenii.

Acest post de radio, ascultat an de an, zi de zi de un număr tot mai mare de cetățeni spanioli, a devenit nu numai o sursă de informare a poporului, dar și un adevărat îndrumător al forțelor antifranchiste în lupta lor împotriva tiraniei. Postul de radio, care emitea de la mare distanță de teritoriul spaniol, dar care a reușit să lumineze calea celor mulți, a fost denumit de popor cu multă duioșie "La Pirenaica"... "Piri", crezându-se că el se găsește undeva prin munții Pirinei. "La Pirenaica" a cimentat voința de luptă a poporului spaniol în anii grei ai obscurantismului franchist, a menținut încrederea într-un viitor fericit, a întreținut speranța maselor largi populare în venirea zilei când și deasupra Spaniei se va ridica soarele sfânt al libertății mult dorite.

Parcurgând cartea ni se înfățișează, într-o suită de tablouri deosebit de revelatoare, lupta comunistilor, a forțelor revoluționare și democratice din Spania împotriva regimului fascist, sacrificiile aduse pe altarul libertății de cei mai buni fii ai poporului spaniol de-a lungul a aproape patru

decenii de înfruntare acerbă cu întinerul ce se lăsase asupra Spaniei, ca de altfel asupra întregii Europe după înfrângerea Spaniei republicane, la începutul anului 1939. Cartea înfățișează munca asiduă și abnegația colectivului de comunisti spanioli care lucrau în redacția acestui post de radio.

În 1955, postul de radio, respectiv întregul personal al redacției, s-a mutat de la Moscova la București. "Primirea de către tovarășii români - spune autorul cărții - a fost cel mai cordială. Au fost create cele mai bune condiții pentru funcționarea postului de radio".

În carte sunt înfățișate cele mai diferite aspecte și evenimente din viața poporului spaniol, a comunistilor spanioli în timpul dictaturii lui Franco.

În 1956, cu ocazia împlinirii a douăzeci de ani de la izbucnirea războiului civil, Partidul Comunist din Spania a lansat în mod public și, în primul rând, prin postul de radio "Spania independentă", politica "reconcilierii naționale". În documentul publicat atunci de către conducerea Partidului Comunist din Spania și transmis, în repetate rânduri, prin "La Pirenaica" se spune: "Partidul Comunist din Spania este dispus să contribuie fără rezerve la reconcilierea națională a spaniolilor, să termine cu diviziunea deschisă prin războiul civil și menținută de Franco... Există în toate păturile sociale ale țării noastre dorința de a termina cu diviziunea artificială a spaniolilor în roșii și "naționali".

Această politică cu totul nouă - deși a întâmpinat atunci anumite reacții care denotau neînțelegerea de către unii a noii situații din Spania - a avut un ecou favorabil în rândurile celor mai largi mase populare cât și în anumite cercuri politice. Ea a avut darul să deschidă largi perspective pentru înlăturarea dictaturii franchiste. Această orientare politică a înregistrat succese deoarece ținea seama de faptul că între timp multe lucruri se schimbaseră în Spania, reușindu-se a se crea o punte între trecut și prezent cu o deschidere spre viitor. Această politică a constituit recunoașterea faptului că fundamentala contradicție în Spania acelor ani nu mai era aceea dintre "franchism" și "comunism", ci între dictatura lui Franco și imensa majoritate a poporului spaniol, că separarea principală în societatea spaniolă nu mai trecea prin tranșeele războiului civil, ci separa oligarhia monopolistă de restul țării.

Politica de reconciliere națională a fost pusă nu o dată la grea încercare. Una dintre aceste încercări, deosebit de serioasă, a fost executarea prin împușcare de către Franco, în aprilie 1963, a lui Iulian Grimau, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist din Spania. Crima, săvârșită cu sânge rece de Franco, a răscălit atunci întreaga conștiință europeană și mondială. Din anii 1933-1934 încoace, de la campania pentru salvarea lui Gheorghii Dimitrov din ghearele lui Hitler, lumea n-a mai cunoscut o asemenea campanie de solidaritate. "Radio Spania Independentă", ducând o campanie susținută pentru salvarea vieții lui Iulian Grimau, amintea cuvintele lui Karl Marx: Numele martirilor vor rămâne, pentru totdeauna gravate în marea inimă a clasei muncitoare. Numele călăilor, istoria s-a însărcinat să le țintuiască la stâlpii infamiei. Asasinarea lui Grimau, actele desperare și criminale ale lui "Caudillo" (Franco) n-au reușit să salveze franchismul. Pentru multă lume acest asasinat a marcat sfârșitul iluziilor liberaliste, a demonstrat că Franco rămâne fidel cu sine însuși".

Radio "Pirenaica" a fost alături de muncitorii care, în condițiile deosebite de grele ale dictaturii sângeroase a lui Franco, au organizat tot mai frecvente și tot mai ample mișcări greviste, începând din anii șaiszeci. O deosebită importanță au avut grevele

minerilor din Asturii și Leon. De asemenea, acest post de radio a lansat și a susținut campanii pentru amnistierea deținuților politici, pentru apărarea familiilor deținuților.

"Pirenaica" a devenit foarte popular în Spania. Mii și mii de scrisori și de știri sosite la redacție, din interiorul Spaniei, atestau marea audiență a crainicilor acestui post de radio, care și-a făcut datoria zi de zi, noapte de noapte, până la 14 iulie 1977. După moartea lui Franco, după schimbările politice petrecute în Spania și care au deschis porțile unui proces democratic, după legalizarea Partidului Comunist din Spania, postul de radio "Pirenaica" și-a încetat activitatea. A fost sfârșitul logic al unei evoluții firești. Postul de radio și-a îndeplinit misiunea pentru care a fost creat în 1941. Dar lupta poporului spaniol a continuat și continuă și astăzi până la victoria finală a unei adevărate democrații în Spania, luptă la care a participat atât de activ "Pirenaica".

Istoria acestui post de radio nu este străină de propria noastră istorie. Postul "Radio Spania Independentă", după cum am amintit, a funcționat, timp de peste două decenii, pe teritoriul României socialiste. El a funcționat cu ajutorul material și moral al Partidului Comunist Român. Și acest lucru nu este întâmplător. Gestul partidului nostru, al conducerii sale, sprijinul pentru lupta Partidului Comunist din Spania au reflectat puternicele sentimente de solidaritate militantă care au caracterizat dintotdeauna mișcarea muncitorească, revoluționară din țara noastră. Întreaga istorie a mișcării revoluționare, muncitorești și comuniste din țara noastră este o pildă vie a solidarității militante a poporului nostru cu forțele revoluționare de pretutindeni.

Patriotismul și internaționalismul, copii gemeni ai acelorași sentimente revoluționare, se identifică cu experiența multor generații de luptători revoluționari din țara noastră. Târia și autenticitatea sentimentelor de solidaritate internațională cu lupta pentru dreptate națională și socială a altor popoare își găsesc fundamentul în dragostea pentru propriul tău popor. Pe baricadele Comunei din Paris, pe fronturile de apărare ale tinerei Republici Sovietice și ale Ungariei Sfatuirilor, pe câmpurile de luptă ale Spaniei Frontului Popular, pe atâtea fronturi ale celui de-al doilea război mondial, revoluționarii români și fiii altor naționalități din țara noastră au fost prezenți afirmând unitatea indestructibilă a sentimentelor naționale și internaționale.

Partidul Comunist Român a stat neclintit alături de poporul spaniol în lupta sa pentru libertate și independență, atât în timpul războiului civil din 1936-1939, cât și în lunga perioadă de ilegalitate.

Este cunoscută ampla solidarizare a forțelor revoluționare și democratice din țara noastră cu lupta armată a poporului spaniol pentru libertate și independență. În perioada războiului civil (1936-1939) clasa noastră muncitoare, poporul nostru și-a manifestat solidaritatea sa militantă prin cele mai diferite căi. În acțiunile de mobilizare a maselor la campania internațională de sprijinire a Republicii Spaniole, o contribuție de seamă au adus-o organizațiile de masă create sau aflate sub îndrumarea partidului. Manifestările de solidaritate au îmbrăcat forme dintre cele mai variate. În întreaga țară au luat ființă, încă în vara anului 1936, comitetele pentru ajutorarea Spaniei, care strâneau fonduri destinate Spaniei, au răspândit în întreprinderi și instituții materiale de presă, cărți postale ilustrate privind lupta republicanilor spanioli. Au fost organizate numeroase întruniri și demonstrații muncitorești și antifasciste. Nu puține organe de presă revoluționare și democratice, legale și ilegale, au desfășurat o campanie susținută în favoarea republicanilor spanioli. S-au

strâns fonduri și alimente pentru luptătorii spanioli. Au fost trimise ambulanțe pentru armata republicană. Un număr impresionant de oameni politici, de cultură și de știință și-au manifestat deschis simpatia față de lupta eroică a poporului spaniol. Este cunoscută poziția fermă, clară și consecventă, a marelui nostru diplomat Nicolae Titulescu - de la a cărui naștere s-au împlinit o sută de ani - în favoarea guvernului legal republican. Și-au exprimat simpatia și alți oameni politici ca dr. Petru Groza, Mihai Gh. Bujor, Dem. I. Dobrescu, Grigore Filipescu, dr. Nicolae Lupu, Grigore Iulian, Ștefan Voitec, Lothar Rădăceanu, Ion Paș, Popovici, dr. Ghelerter, Miron Constantinescu, N. Popescu Doreanu, Gogu Rădulescu, Ion Popescu - Puțuri, Petre Constantinescu-Iași, Tudor Bugnariu ș.a. Alături de poporul spaniol, greu încercat de rebeliunea franchistă și de intervenția trupelor mussoliniene și hitleriste, s-au situat reprezentanți de frunte ai intelectualității progresiste: Mihail Sadoveanu, George Enescu, Liviu Rebreanu, I.C. Parhon, Iorgu Iordan, Scarlat Callinachi, Ionel Perlea, N. D. Cocea, Geo Bogza, Zaharia Stancu, George Călinescu, Victor Eftimiu, Demostene Botez, Mihai Jora, Ilie Cristea, Matei Socor, Alexandru Sabia, Ion Călugăru, Eugen Jebeleanu, A.I.C. Constantinescu, Miron Radu Paraschivescu, George Macovescu, George Ivașcu, Mihnea Gheorghiu, Gaál Gábor, Józsa Béla, Balogh Edgár, Méliusz Józsa și mulți alții.

Solidaritatea poporului nostru nu s-a limitat însă la aceasta. Peste 600 de voluntari, fii ai poporului român și ai naționalităților conlocuitoare dintre care majoritatea membri ai Partidului Comunist Român, au plecat în Spania și s-au înrolat în Brigăzile Internaționale, luptând cu arma în mână, cu abnegație și spirit de sacrificiu, în rândurile Armatei Republicane Spaniole, împotriva fascismului internațional. Cele două unități militare românești - regimentul român de artilerie motorizat și compania de pușcași "Grivița" - care au luptat cu vitejie, au reprezentat în mod demn poporul nostru pe câmpurile de luptă ale Spaniei republicane.

Vorbind despre acest gest de solidaritate al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: "În împrejurările grele ale războiului civil, sute de comunisti și patrioți români, împreună cu voluntari din alte țări ale lumii s-au alăturat comunistilor și patrioților spanioli, au ajutat poporul spaniol în lupta sa eroică".

Poporul nostru a stat neclintit alături de poporul spaniol în tot timpul înclăștării sale sângeroase cu fascismul internațional.

Venirea Partidului Comunist Român la putere a permis ridicarea solidarității și prieteniei dintre popoarele noastre, dintre partidele noastre, dintre conducătorii acestor partide la nivelul unui exemplu mai mult decât grăitor, de o excepțională frumusețe și de o rară noblețe, pentru care pe drept cuvânt ne mândrim și care, fără îndoială, va dăinui și de acum înainte.

La cea de-a 80-a aniversare a zilei sale de naștere, tovarășei Dolores Ibaruri i-a fost conferită de către tovarășul Nicolae Ceaușescu o înaltă distincție românească. Cu ocazia acestei solemnități care a avut loc la Brașov, în 1976, Dolores Ibaruri, vorbind despre ajutorul frătesc pe care Partidul Comunist din Spania l-a primit de-a lungul anilor și deceniilor din partea Partidului Comunist Român, a spus: "Va veni o zi în care vom putea să dezvăluim poporului nostru marele ajutor care ne-a fost acordat de Partidul Comunist Român pentru cauza libertății și democrației în Spania".

Evocând acest episod în cartea sa, Ramon Mendezona notează: "Ei

(urmăre în pagina 5)

Congresul își aduce aminte de România

Cu toate că în România au mai rămas aproximativ 10.000 de evrei, unii atât de naturalizați încât ai zice că sunt mai români decât românii, din când în când pe cerul atât de întunecat de mizerie și lipsuri, tășnește câte un reflector cu lumină neagră ce pare că vine și el să ne mărească angoasele și coșmarul.

Mai jos dăm un relevant document al tinerei (nu prin vârsta membrilor) Fundații a Fostilor Luptători din Rezistența Armată Anticomunistă din România, felicitând totodată pe Dr. Gh. Cornea pentru funcția sa de președinte.

Redacția

O veche obsesie a unor congresmeni americani: antisemitismul din România

Nu de mult congresmenii S.U.A. ai Comisiei Helsinki recomandau un *aide-memoire* Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa, în vederea unei presiuni asupra doamnei Albright. De mulți ani, relevă documentul, membrii CSCE și alți membri ai Congresului S.U.A. și-au exprimat îngrijorarea privind anumite *carențe în comportamentul Parlamentului și Guvernului Român* dar și al întregii societăți din cuprinsul țării.

Laitmotivul adresei, bătut pe toate fețele și argumentat cu aceeași rea credință, ajunsă acum tradițională, ar fi: 1) *antisemitismul* practicat, cică, și acum în România, la care se cuplează 2) *sanctiunile și regimul discriminatoriu al țiganilor* (în istoriografia noastră, de secole întregi, nu se semnalează niciodată barbarismul eufemistic *vrom*, el fiind de sorginte postdecembristă), adăugându-se și remarci asupra 3) *libertății presei*, 4) *practicării cultelor religioase* și, în sfârșit, asupra arzătorului subiect ce rămâne 5) *restituirea proprietății*.

Ne vom opri la paragraful ce menționează că la 14 octombrie 1999, Camera Deputaților din Parlamentul român a aprobat o lege privind reabilitarea și despăgubirea acelor persoane care au apelat la mijloace armate pentru a se opune regimului comunist.

Dintru început ne-am manifestat stupoarea, o dată pentru că nici nu se uscase bine cerneala de pe susnumitul proiect și congresmenii americani deja aflaseră despre el, în al doilea rând că ceea ce pentru noi constituia o mare victorie și un succes care urmează să se împlinescă printr-o lege constitutivă, aprobată și de Senat, și eventual trecută prin Comisia de mediere a celor două corpuri legislative, lege care, la capătul a zece ani de stăruințe, de luptă cu indiferența și ignoranța sau chiar adversitatea majorității parlamentarilor, ar izbuti în cele din urmă să mai ofere prilejul unui dram de recunoaștere și o infimă despăgubire unui număr de circa 20-30 de supraviețuitori, foști luptători

în Rezistența Armată împotriva comunismului.

Avem totuși satisfacția că C.S.C.E. și alți membri ai Congresului SUA au luat cunoștință că în România încă nu au murit toți martorii abandonului de zeci de ani al Occidentului; chiar dacă a mai rămas doar un pumn de oameni, Parlamentul și Guvernul român de astăzi le cinstesc memoria, înțelegându-le menirea și sacrificiul.

În ceea ce privește antisemitismul, să nu se uite faptul că românii au deschis porțile, generoși ca nimeni altul, unor colonizări masive (circa jumătate milion de evrei) care au dublat populația orașelor din Moldova în secolul trecut.

Pornind de la conceptul că pierderea vieții unui cetățean român, indiferent de originea etnică, reprezintă un fapt condamnabil, nu ne sfîim să-i acuzăm pe cei care au comis masacrele de la Iași și cruzimile din Transnistria, dar merită să fie luată în discuție și atitudinea mareșalului Antonescu care

a refuzat cu fermitate soluția finală nazistă pe teritoriul regatului român, salvând prin aceasta viețile a peste jumătate milion de evrei, fapt ce nu și-a găsit similitudinea în Ungaria horthystă, fapt uitat și ignorat de unii congresmeni americani.

Considerăm iarăși regretabilă ignorarea unor date elementare din cronologia României contemporane: Mișcarea Națională de Rezistență în anii comunismului nu a luat naștere în 1940 ci s-a dezvoltat după 23 august 1944, din simplul motiv că poporul român era înclăștat într-o luptă pe viață și pe moarte cu armata sovietică de sub conducerea lui I.V. Stalin.

Ocuparea țării, stoarcerea fără milă a resurselor naționale, jafurile și silniciile făptuite de cei aproape 2.000.000 de ostași ai regimului sovietic au creat spontan mișcarea de rezistență susținută de întreg poporul român. În ea s-a încadrat și s-a aliniat elita politică, militară și intelectuală a națiunii române. Avem mândria justificată a peste 200.000 de morți, aproape 1.000.000 de

arestați, ca să afirmăm răspicat că a reprezentat voința națiunii române în întregime sa. Printre victime s-au numărat, cu zecile sau cu sutele, sași, șvabi, maghiari, secui, greci, armeni, toți cetățeni ai României care s-au înfrățit cu noi în lupta împotriva ocupantului și a năimiților săi din rândurile Partidului Comunist din România. Suntem singura țară din cele vândute pe un petec de hârtie, la Moscova în 1944, în târgul făcut între W. Churchill și I.V. Stalin, târg acceptat mai târziu de către S.U.A., în care mișcarea de rezistență anticomunistă a dăinuit până la începutul deceniului al șaptelea.

Cum era firesc, în acest val de împotrivire au participat și membri și simpatizanți ai Mișcării Legionare, ostilă comunismului încă de la înființarea ei. Și aceștia, ca și partidele istorice tradiționale sau ca armata română, dizolvată și distrusă după 1944, au dat jertfe memorabile care se înscriu în Panteonul rezistenței națiunii române. Căci, domnilor senatori, care nu ați cunoscut ororile Securității Române, atunci în lupte și rezistență nu s-a făcut nici o deosebire între țărăniști, liberali, cuziști sau legionari. Toți eram mânăți de același gând și faptele noastre au tins către același țel: izgonirea dușmanului, a trupelor invadatoare și, odată cu ei, stărpirea unui regim politic ce ne-a aruncat pentru 45 de ani dincolo de granițele Europei. Mai mult decât atât, în lupta noastră am fost contactați și încurajați de membrii activi ai Serviciilor speciale americane și chiar dacă ajutorul SUA a fost sporadic și insuficient, merită să fie pomenit, măcar în amintirea noastră, grupul de parașutiști aruncați, de altfel, la moarte, din anii 1952-1953.

Ceea ce rămâne dovada imprescriptibilă a legăturilor noastre cu Occidentul și mai ales cu Statele Unite ale Americii, este acceptarea, fără murmur și șovăială, a folosirii prin noi, prin rezistența noastră, prin prezența ei publică națională și internațională, a acelei stări de interfață, de întoarcere totală a opiniei publice americane, atât de intoxicată și saturată de sloganele unei alianțe în care marele asasin a peste 60 de milioane de oameni, I.V. Stalin, zâmbea satisfăcut alături de președinții americani.

De aceea, credem în final, respingând ideea unui *shoah* petrecut în fruntariile României, că jertfa zecilor de mii de luptători din țara noastră suplinește condoleanțele pe care ni le-au pretins prin Comisia pentru Securitate și Cooperare în Europa, cei patru congresmeni, omițând că succesul intervenției forțelor armate americane din Coreea în 1951 s-a datorat unei opinii publice americane întoarsă și convinsă de pericolul real al expansiunii bolșevice prin jertfa sutelor de mii de victime și combatanți polonezi, români, maghiari, bulgari.

Gheorghe Cornea,
Ion Gavrilă Ogoranu,
Radu Ciuceanu

Mișcarea unionistă din România Comunicat

La 1 Decembrie, Sfânta zi a unității naționale - sărbătoarea oficială a României a avut loc, în aula Muzeului Național de Istorie din Calea Victoriei, Adunarea Generală de Constituire a Mișcării Unioniste din România (M.U.R.), inițiată de un comitet alcătuit din generali și ofițeri veterani de război, din foști deținuți politici și opozanți contra comunismului.

M.U.R. este o alianță între Partidul Fostilor Necomuniști și Deținuți Politici, Partidul Liberal Monarhist din România, Asociația "Regele Mihai", Asociația Fostilor Ofițeri Activi Oprimati Politic și Uniunea Națională a Celor Care N-au Fost Membri PCR și este deschisă tuturor partidelor politice și organizațiilor non-guvernamentale cu personalitate juridică, care își propun intrarea României în Uniunea Europeană prin:

- ridicarea unei clase politice, de maximă probitate morală și profesionalism, dedicată sistemului de valori euro-atlantice, exemplu de decență și solidaritate cu cetățenii României în depășirea crizei de sistem, a crizei politice și a crizei economice cu care suntem în prezent confrunțați;

- ridicarea unei clase manageriale care să asigure competitivitatea României în cadrul economiei de piață liberă

- crearea unei mișcări culturale capabilă să genereze valori de talie universală cu care poporul român să se insereze în procesul de multiculturalitate a popoarelor europene și o "familie culturalizată", stabilă și eficientă în educarea copiilor.

S-au prezentat: Statutul M.U.R. care asigură păstrarea identității proprii și a programului de acțiune a partidelor politice și asociațiilor componente și stabilește atribuțiile Senatului M.U.R., organul principal de decizie al M.U.R. și încheiează Conducerea Executivă a M.U.R., la nivel central și zonal.

Declarația de Principii a M.U.R., în fapt Programul - Politic inițial al M.U.R., care preconizează destructurarea sistemului statului totalitar prin selectarea cu precădere din centrele universitare a conducătorilor M.U.R., coordonarea acțiunii ONG-urilor componente pentru reabilitarea victimelor guvernării comuniste și stabilirea unui Program Politic de guvernare în coaliție a partidelor politice componente a M.U.R.

Ambele documente au fost votate în unanimitate de către membrii prezenți în sală, delegați ai formațiunilor componente ale M.U.R. și invitați.

Urmează ca, după întocmirea documentelor juridice necesare, M.U.R. să se inscrie la Tribunalul Municipiului București ca persoană juridică de drept public, care activează pentru aducerea României la înălțimea rolului ce i-a fost hărăzit ei în rezolvarea problemelor din spațiul Sud-Est european.

Comitetul de Inițiativă al MUR

Da, am fost și eu acolo!

Se ține astăzi, în acest Muzeu de Istorie Națională, cea de a treia Conferință a celei ce poartă numele de Fundație a "Luptătorilor din Rezistența Armată Anticomunistă din România."

N-am avut cinstea de a face parte din rândurile vitejilor pe care i-au hăituit cu atâta cruzime, niște așa ziși "frați", care - prin aceasta - nu pot fi, însă, considerați decât ca fiind în realitate doar niște trădători de Neam, de pe chipurile cărora istoria nu va putea niciodată șterge amintirea mizeriei, ce-i va însoți pentru de-a pururi, chiar și sub brazdele pământului nostru strămoșesc, veșnic înșăngerat, sub care - în fine - au ajuns și ei, până în cele din urmă.

Am spus că eu n-am avut cinstea să fac parte din rândurile vitejilor ce au aparținut Rezistenței Armate, pe care - am putea spune că îi sărbătorim încă o dată și astăzi - așa cum ei vor trebui să fie sărbătoriți întotdeauna.

Dar destinul meu personal a făcut ca și eu să mă aflu în chiar ziua de astăzi, undeva, "acolo departe", unde se întâmplă un fapt istoric, destinat a schimba - poate și în tragic - însăși soarta lumii!

Într-adevăr, astăzi este ziua de 19 noiembrie și se împlinesc, cu exactitate matematică, 57 de ani de când, la mii de kilometri depărtare de Patrie, frontul bravilor ostași ai României a fost frânt, în "cotul Donului" și la Stalingrad.

S-a frânt zăgăzului doar al unui rest de suflete, ce se mai găseau în întinderile fără de sfârșit, pe care le străbătusem după primirea celui cutremurător ordin, care a fost: "Ordon treceți Prutul!"

Da! Am fost și eu acolo, unde într-o sinistru dimineață (nu ca aceea de azi de la București) una umedă și friguroasă, stăpânită de o atât de densă perdea de ceață, încât îți bara complet vederea dincolo de doar 3-4 m - o forță uriașă de fier și de moarte s-a abătut asupra noastră. Cât de puțin rămăsesem și ce firavi ajunsese!

Om de om - doar la 20-30 m unul de celalalt, stând într-o gropiță rotundă de nisip umed, nemâncați și înghețați - țineam în mâinile noastre o armă înghețată și ea, căreia puținătatea cartușelor noastre îi servea nu mai mult decât ultima ei hrană!

Aveam, însă, o așa zisă "incurajare", pe care am păstrat-o până astăzi cu sfințenie și dragoste, fericit că v-o pot prezenta și dumneavoastră.

Iată acest adevărat document ce va rămâne - măcar el - de-a pururea viu, ca încă o dovadă și a piramidei de tenacitate și suferințe pe care - într-un alt fel decât egiptenii - am ridicat-o și noi românii, pentru a înfățișa viitorului încă o părticică din frământatul nostru destin.

F. urg. Nr. 33. 778 din 6. XI. 1942

CORPUL 6 ARMATĂ
Către
GRUPUL 52 CERCETARE

Un atac inamic e foarte posibil în ziua de 7. XI. a.c. ziua revoluției comunismului, sau imediat după această dată.

Potrivit ordinului Comandantului Suprem al Armatei - Führerul Adolf Hitler - reamintesc că în caz de atac inamic, trupele vor lupta fără nici un gând de retragere, oricât de mari ar fi forțele inamicului.

Trupa rămâne nemișcată pe loc, căci orice repliere costă mult mai mult sânge, decât rezistența îndârjită.

Orice pătrundere a inamicului va fi contraatacată cât mai curând, știut fiind că rușii nu rezistă contraatacurilor imediate.

Aceeași conduită va fi și în cazul atacurilor sprijinite de tancuri.

Din ordinul Führerului acest ordin va fi adus imediat la cunoștința ofițerilor, subofițerilor și trupe.

COMANDANTUL CORPULUI 6 ARMATĂ
General de Corp de Armată
ss. Corneliu I. Dragalina

Prevederea a fost justă, însă, prevestirea a fost depășită de puțin, prin aceea că atacul sovieticilor nu a fost "cel mare", cum ai fi fost înclinat să te aștepti, ci doar unul prealabil și de "încercare" prin care dușmanilor să li se mai dezvăluie ceea ce poate, încă nu știau ei prea bine despre noi! Un asemenea atac nu s-a produs însă, nici în ziua de 7 noiembrie, nici în cea următoare adică în 8 noiembrie ci cu două zile înainte și anume la 6 noiembrie 1942, iar atacul s-a produs nu pe întregul front, ci numai pe cel al Diviziei 20.

Corpul 6 Armată român, comandat de marele General Corneliu Dragalina era compus din 4 Divizii, pe care le voi prezenta în ordinea în care se aflau înleștate în bătălia Stalingradului.

Divizia 20, comandată de Generalul Nicolae Potopeanu, ocupa - împreună cu armata germane, comandată de Mareșalul Von Paulus - centrul Stalingradului (capetele acestuia aflându-se în permanență stăpânite numai de numeroasele forțe sovietice).

Urma Divizia I comandată de Generalul Mihăescu, apoi Divizia II, comandată de Generalul Tudose și - în fine - Divizia IV, comandată de Generalul Barbu Alinescu.

Fiecare din aceste Divizii, își avea și Grupul ei de Recunoaștere Divizionar, ce provenea din arma cavaleriei, iar Corpul de

Armată dispunea - separat - de Grupul ei de Cercetare, care - în speță - era chiar **Grupul nostru 52 de Cercetare** (căreia eu îi aparțineam și care era comandat de cel ce - atunci - avea gradul de Lt. Colonel și care în prezent este **General de Corp de Armată**, se numește **Tăutu Dumitru-Done** și a împlinit la 4 noiembrie 1999 vârsta de 103 ani!) Sus-amintitul Grup de Cercetare al Corpului 6 Armată avea forța a trei Grupuri de Recunoaștere Divizionare.

În raport cu acest atac de încercare sovietic - îndreptat împotriva unora din trupele Diviziei a 20-a - trupele Diviziei II (căreia Grupul meu de Cercetare îi fusese circumstanțial și el afectat) - a căpătat ordin expres de a nu săvârși nici un amestec, ci doar de a urmări cu atenție desfășurarea bătăliei de alături.

Pe câte am observat, Divizia 20 era compusă și dintr-un mare număr de olteni și acești viteji luptători, după ce atacul sovietic începuse, i-au lăsat pe inamici să înainteze și - la momentul hotărât de comandanții români - a fost așternut un baraj de artilerie în spatele atacanților, iar pe aceștia i-au contraatacat viforos "la baioneta" și - fără ajutorul nici unei Divizii - respectivul "atac de încercare" sovietic a fost spulberat și liniștea s-a rezașat pentru moment, pe întregul front.

Dar ce a urmat la 19 noiembrie 1942, se cunoaște!

După doar două decenii de lumină, de care ne-am bucurat în urma primului război mondial, balul morții a reînceput și omenirea a cunoscut, timp de un întreg cincinal, pe cel de-al doilea război mondial care poate fi calificat a fi fost și cel mai crunt război dus și cunoscut de omenire și pe care noi l-am suferit cu deosebire.

Și, în fine, a venit și "pacea", care pentru noi putem spune că a fost "cruntă" și care - mai ales - a durat până acum, aproape încă o jumătate de secol!

Piramida românească a suferințelor s-a înălțat și mai mult, iar printre cei care au ridicat-o se afla în mod sigur și cei pentru care în munți cu arma în mâinile lor înghețate, războiul nu încetase, ci continua, pentru că "pacea" ce se "năpustise" asupra noastră, nu era destinată a fi pace, ci doar o epocă de exterminare a supraviețuitorilor.

Au fost puțini - și din ce în ce mai puțini - cei ce rămăneau să lupte în munți, ajutați doar de propriile lor nădejdi și - în mod sigur - doar de bunul Dumnezeu.

La Conferința de azi, lor li se dă cuvântul și printre ei se află, și nu se putea să nu se afle - Profesorul, Dr. în istorie, Radu Ciuceanu, acest oltean neînfricat, în care doar generozitatea sufletului și exasperarea morală i-au putut compensa delicatețea fapturii sale fizice.

Pe el l-am cunoscut în anul 1990, când

eu, luptătorul de la Stalingrad - ieșit de asemenea din "temnițele Păcii", am venit la cererea lui - să ofer și eu Țării mele competența de specialitate și munca mea profesională, în acordarea - pentru Municipiul București - a drepturilor celor ce fuseseră victimele regimului acelor zei al căror *amurg* nu-l va mai cânta niciodată nimeni, pentru că - pentru asemenea oameni - Wagnerul virtual a murit și el în chiar ziua de Crăciun a anului 1989!

De atunci, au început să simtă durerile "nașterii cu forceps" Decretul Lege nr. 118/1990 și Legea nr. 44/1994, care s-au născut în rate, iar oamenii tot așteaptă - cu nădejde - să mai apară părți necesare din "făpturile" ce li se înfățișează, pentru ca ele să nu fie de neacceptat, sub raportul a ceea ce strămoșii noștri juriștii români statuaseră ca "ad nullum declinans monstrum vel prodigium", ca - adică - ceea ce apare să nu cumva să fie ceva monstruos ori o minune de necrezut!

Desigur că multe, foarte multe, sunt necesitățile legislative pe care le vedește reconstrucția ulterioară unui semicentenar de distrugerii morale și materiale, cărora am dori ca - privindu-le dispărând - să le putem aplica și noi o dată cuvintele lui Eminescu: "și se duc, se duc pe rând - zarea lumii întunecând", dar nu - desigur - ca pe noi să continue a ne lăsa "pustiți, vestejiți și amorțiți", rămași iarăși "singurei" - și ducându-se iarăși de răpă tocmai dorurile noastre.

De vreo 8 ani se tot luptă Prof. Dr. Radu Ciuceanu, Președintele Comisiei pentru Studiul Totalitarismului, împreună cu o grupă de apreciați cărturari, pentru a umple și această veritabilă lacună, constituită de lipsa unor dispoziții legislative, lipsă datorită căreia durează și astăzi nedreptățile tocmai a celor ce - singuri ei - au continuat rezistența armată anticomunistă după data de 23 august 1944.

Vor fi amintite totuși fazele prin care au trecut, până în prezent, propunerile legislative, deoarece - tot în rate - a început și nașterea mult dorite și atât de necesare Legi privind drepturile legitime ale eroilor martirizați, care au constituit, în munți, ultima și supremă rezistență armată anticomunistă.

Legea ce a străbătut până în prezent Camera Deputaților a fost gândită chiar de către cei ce își pansau încă rănile proprii și care așteaptă, cu nădejde, ca să i se aducă de către Senat și de către Camera de Mediere, justificatele completări și remedieri de care nu s-a ținut, până în prezent, seama.

[...]

Gen. de Brigadă (r) de Cavalerie
Av. Dr. Vladimir Boantă

O rubrică nouă, cu articole... vechi, dar de neuitat!

(urmăre din pagina 3)

bine, această zi a sosit. Nu numai că ne-am bucurat de ajutorul generos al acestui partid frățesc, dar acest ajutor nu a fost niciodată însoțit de nici un fel de condiții. Îmi face plăcere să subliniez faptul că P.C.R. a aplicat în practică, în mod fidel, poziția lui de apărare a dreptului fiecărui partid de a-și elabora propria tactică și strategie în deplină independență, fără nici un amestec din afară. Nu eram numai singurul post spaniol fără cenzura lui Franco, ci singurul post fără cenzură impusă de alții. Niciodată tovarășii noștri români nu ne-au dat cea mică indicație în legătură cu conținutul emisiunilor noastre.

Când pregăteam Ziua reconcilierii naționale (1959), am cerut tovarășilor români să sporească numărul emițătorilor pentru a obține un efect mai mare al propagandei noastre. Immediat am obținut cel mai puternic emițător al lor, pe unde

scurte (cu toate că nici ei nu aveau prea multe).

Este greu să cuprinzi multiplele expresii de ajutor solidar ale Partidului Comunist Român pe baza cărora s-au stabilit relațiile tovarășești, de încredere, cu adevărat privilegiate, întemeiate pe respect reciproc. Convorbirile lui Carrillo și Dolores cu președintele Ceaușescu și alți conducători români, și pot să o afirm ca martor nemijlocit, au fost întotdeauna de mare cordialitate și franchețe.

Apreciem în mod deosebit faptul că cu ocazia procesului de la Burgos lăsând la o parte orice considerente de stat și punând mai presus de orice solidaritatea, tovarășul Ceaușescu a luat cuvântul împreună cu tovarăsa Dolores Ibarruri la un mare miting, la uzina 23 August condamnând represiunea franchistă, cerând să fie cruțată viața tinerilor basci. Ziare ca ABC au reflectat impactul pe care acest lucru l-a avut în lagărul franchist. Dar cum să explici

unui director de ziar franchist că pentru un comunist nu există nimic mai important decât solidaritatea, în clipele în care ea trebuie să fie dovedită?

Atunci când Franco, pe care o propagandă servilă îl prezenta ca pe o ființă aproape nemuritoare, s-a îmbolnăvit grav începând lungă lui perioadă de agonie, într-o dimineață, la ora opt, am fost chemat la C.C. al P.C.R. Ce se întâmplă? Mi s-a spus că tovarășul Ceaușescu dorește să mă vadă. În ziua aceea, prima din preocupările secretarului general al P.C.R. a fost Spania. și prima audiență tête-à-tête a fost a mea. Ne-am îmbrățișat cu căldură când ne-am văzut, presimțind că era iminentă o deschidere a orizontului pentru democrație în Spania.

S-a interesat de situația existentă, și-a exprimat în special preocuparea de a nu se pierde nici o ocazie de a înainta pe calea pro-cesului democratic. M-a întrebat ce nevoi avem. Răspunsul meu a fost simplu: mai multe ore de emisie și o mai mare putere a emițătoarelor. Puțin după aceea "ne aflam cu tehnicienii de la Ministerul Comunicațiilor și Pire-naica" a acoperit agonia dictatorului cu emi-siuni "fără întrerupere", de la 7 dimineața la 2 noaptea, pe toate lungimile de undă posibile".

Iată o mărturie de o rară noblețe, de o

certă valoare morală. Ea vorbește, cu deosebită claritate, despre sentimentele de solidaritate ale poporului nostru, ale partidului nostru, ale conducătorului partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ajutorul dezinteresat și constant dat de partidul nostru partidului frate din Spania, de-a lungul deceniilor, stă mărturie faptului că pentru partidul nostru solidaritatea militantă cu forțele revoluționare de pretutindeni n-a fost și nu este o vorbă goală, un cuvânt aruncat în vânt, ci un simbol plin de conținut și de căldură umană. Aceasta caracterizează atitudinea partidului nostru față de mișcarea muncitorească internațională, față de mișcarea de eliberare națională a popoarelor; aceasta este una din trăsăturile de bază ale însăși existenței îndelungate a glorioșului nostru partid.

Istoria postului "Radio Spania Independentă" - "La Pirenaica" - reflectă și gestul plin de înțelegeră frățescă al partidului nostru. Până nu de mult nu s-a putut vorbi despre aceasta. E bine că astăzi putem vorbi.

Valter Roman

(Din "România Literară",
nr. 14, 1 aprilie 1982)

Tentative de guverne în exil Comitete naționale și guverne în exil

Doamnelor și Domnilor,
In prezent, istoria României din Evul Mediu până la contemporaneitate, se regăsește doar la studiul evenimentelor economice, politice și sociale petrecute în interiorul țării.

S-a neglijat aproape în totalitate studiul fenomenului politic românesc ce a avut loc în afara frontierelor țării, care, deși a influențat de multe ori istoria României, în special în secolul nostru și independent de ceea ce se petrecea în țară, nu a beneficiat de atenția cuvenită.

Ca și istoria României, istoria făcută de români în afara țării are o diviziune medievală, cât și câte una modernă și contemporană. Aproape nu a existat domniitor român în Evul Mediu care să nu fi cunoscut exilul, înainte, în timpul domniei întrerupte sau după domnie.

Prii legitimi și ilegiti, aventurieri locali sau venetici, boieri trafași sau războinici au bătut drumurile Stanbulului, Poloniei, Ungariei, Kievului și chiar Moscovei, cerând ajutor și, de cele mai multe ori, primindu-l, în dorința sau poftă lor de a ocupa tronul încă din Țările românești.

Întotdeauna, cei plecați peste hotare au fost considerați "huceni", au fost persecutați de către conducerea țării, stigmatizați, prin faptul că ei nu acceptau sau nu erau de acord cu conducătorul vremii al țării.

Unii potrivnici cunoșteau sarghiștii la moșie sau la vreo mânăstire, alții însă luau calea exilului, forțat sau voluntar, de unde unele sau complotau contra domnitorului din țară, care, la rândul său, el însuși unelțise în același fel împotriva predecesorului său.

În anul istoriei contemporane, situația nu s-a schimbat prea mult; numai că cei care au ales calea exilului au fost mult mai numeroși. Puțini dintre ei au plecat cu scopul de a ajunge cu ajutor străin la conducerea României, mulțimea de "degradăcinai" a împânzit globul, din cauza urgiei comuniste din țară, în căutarea libertății și a unei vieți demne și prospere. La rândul lor, și acești sarghiștii au fost etichetați "vădători", "fugari", "dușmani ai poporului", "neconsumatori de salam cu soia" exact de către aceia care, ei înșiși trădători și

dușmani ai propriului popor ajunseseră la conducerea absolută a țării, cu ajutor străin, impuși de străinii ca slugi ale lor.

Pythegia românească din alte veacuri nu s-a limitat, de fapt, doar la unelțiri viclene, spre obținerea puterii în țară, prin multe intrigi și confruntări pe plan extern. De fapt, nu era nimic diferit de ceea ce se petrecea în țările europene în Evul Mediu.

Doar că atunci, ca și azi, pribegii aflați în alte țări ale lumii, numai acolo unde se făceau jocurile politice, iar azi majoritatea lor, în alte țări care fac jocurile politice la nivel continental sau mondial, ei, pribegii au cunoscut și cunosc diferite culturi și, din-un fel, la rândul lor, au prezentat țara și cultura românească așa cum se prezenta ea atunci și azi, cu toate aspectele bune și rele.

Mai mult, în epoca contemporană, scriitori valoroși exilați au adus o contribuție deloc de neglijată culturilor țărilor de adopție sau au creat o importantă literatură a exilului românesc.

Contribuții există și în alte domenii de activitate. În epoca modernă, emigranții români la Paris, Berlin sau Roma, Londra sau Statele Unite au avut o contribuție majoră la istoria politică a României. În exil, s-au definitivat ideile unității naționale, identitatea de limbă, latinitatea existenței noastre, identitatea de neam cu urmările binecunoscute: Unirea Principatelor și toată dezvoltarea pozitivă de mai târziu a României.

Prezența comunicare este o modestă contribuție în slujba studiului pribegiei românești contemporane. Tema "Tentative de guverne în exil, comitete naționale și guverne în exil" este rezultatul culegerii unor date din documentele aflate la îndemână. Sunt convins că în viitor se vor scrie multe alte lucrări despre aceste subiecte. În prezentă comunicare, nu fac nici o analiză politică și nu trag concluzii; mă rezum doar la a descrie faptele, așa cum apar ele în acele documente.

Prezența comunicare este doar sâmburele unei lucrări mult ample, care va apărea într-un volum, cu ajutorul lui Dumnezeu, anul viitor.

Autorul

Ex-regele Carol și planurile sale

Fostul suveran Carol al II-lea, aflat după abdicarea sa, în Mexic, a plănuțit acolo un guvern în exil și chiar o reînnoțare pe tronul României.

Telegrama cifrată nr. 51-337 / 20 februarie 1942, trimisă de la Legația Română din Lisabona la București, la Ministerul Afacerilor Externe, semnată de Victor Cădere, avea notificarea "Special" și menționa că este urmarea raportului confidențial nr. 160, trimis prin curier.

Conținutul acestei telegramme este o informație dată de Pangal, în urma convorbirii telefonice pe care acesta a avut-o cu ex-regele Carol, care și ceruse să plece imediat în Mexic, spre a se alătura "acțiunii inițiate". Ex-regele îl asigură că a primit foarte multe telegramme de adeziune de la românii din Statele Unite și că dificultățile ivite cu guvernele englez și american vor fi aplanate. Pangal a declinat, nu pentru prima oară, o astfel de invitație. În această telegramă, se menționează că Summer Welles a declarat că "guvernul Statelor Unite nu va da autorizare ex-regelui Carol de a intra în Statele Unite și nici nu va recunoaște vreun comitet liber românesc prezidat de dânsul". În același timp, ambasadorul Marii Britanii din Portugalia a confirmat acest lucru.

La 13 aprilie 1942, prin telegrama nr. 35 "special", adresată de Victor Cădere, reprezentantul diplomatic al României la Lisabona, direct lui Mihai Antonescu, ministrul Afacerilor Externe și șef al Guvernului, acesta l-a informat că Pangal l-a vizitat, arătându-i telegrama primită de la ex-regele Carol, despre care am pomenit mai sus și i-a spus din nou că nu a dat curs invitației și nu va da nici în viitor. Pangal l-a asigurat pe Victor Cădere că preferă să rămână în Lisabona, în speranța că va putea fi utilizat acolo. Tot Pangal, cu această ocazie, a cerut înlesnirea sosirii la Lisabona a soției sale, aflate în Elveția.

Din documentele Legației Române din Lisabona, se observă clar că în acea perioadă, se urmărea cu toată seriozitatea activitatea ex-regelui Carol și se raporta la București direct lui Mihai Antonescu și cea mai lipsită de importanță informație.

Astfel, la 16 iunie 1942, prin raportul nr. 38 "special", Pangal da informația că la 10 mai, ex-regele a dat o recepție la clubul din Mexico City, la care au participat 120 de persoane, printre care câțiva delegați ai românilor din Statele Unite, precum și personalități locale și diplomați aliați. Ex-regele a ținut un discurs "care a emoționat asistența până la lacrimi". Pangal nu s-a putut informa dacă a făcut o declarație de presă sau radiodifuzată, cu această ocazie. El a putut

face câteva deplasări, deoarece părea că situația lui s-a ameliorat în ceea ce privește libertatea sa de mișcare, după intrarea Mexicului în război și după declarația de război a Statelor Unite contra României.

Politic, situația sa a rămas aceeași, informează Legația română, căci orice acțiune pe care o întreprinde nu este recunoscută nici de Statele Unite, nici de Marea Britanie. Pangal mai informează că maiorul Deuyton, guvernatorul Insulelor Bermude, l-a vizitat pe Carol în luna aprilie și, fiind înrudit cu Paltair, a încercat, fără rezultat, să restabilească la Londra un climat favorabil ex-regelui. Tot în acest raport special, Legația română informează că nu se cunosc alte legături ale ex-regelui Carol cu alte grupuri de români, în afară de acelea din manifestul de astă-iarnă (Fischer și preotul Morariu), iar cu V. Tilea raporturile sunt tensionate, nu numai ca urmare a declarațiilor sale de refuz de a se alătura inițiativei fostului monarh, dar și din cauza unor conturi care nu s-au aranjat la timpul său.

Domnul Totescu trimite la Externe, la București, telegrama cifrată nr. 35 / 8 ianuarie 1942, prin care informează că ziarele portugheze din acea seară au comunicat o știre transmisă de Agenția United Press din Mexico, precum că "ex-regele Carol a anunțat planurile sale de a constitui în America un guvern român sub conducerea sa, destinat să lupte pentru o Românie liberă". În anunțul oficial făcut în capitala Mexicului, fostul suveran a spus că "Regele Mihai se găsește prizonier al influențelor străine, rațiune pentru care se află în imposibilitate de a exercita prerogativele regale".

Carol a adăugat că în scurt timp va pleca în Statele Unite, spre a stabili contactul cu organizația patriotică, existentă deja acolo, numită "România liberă" și a-și pune în aplicare planurile. El nu a informat unde va fi instalat sediul guvernului în exil, nici data când va pleca, dar a menționat că nu va fi însoțit de doamna Lupescu. Legația României din Lisabona, prin telegrama nr. 41 "secret" / 15 septembrie 1942, informează pe Mihai Antonescu că "din informații", ex-regele a fost grav bolnav în a doua jumătate a lunii august, de o gripă infecțioasă cu temperatura până la 40 de grade, dar, după ultimele știri, s-a restabilit complet. Din documentele găsite, rămase de la Legația Regală a României în Portugalia, aflate și ele în fondul Comitetului Național Român, reiese clar că Brutus Coste, pe atunci, prin 1944, însărcinat cu afaceri la Lisabona, se ocupa cu asiduitate și perseverență de ex-regele Carol al II-lea. Se pare că autoritățile centrale învățaseră "lecția" din 8 iunie 1930 și priveau cu toată seriozitatea activitățile fostului monarh.

Astfel, la 27 noiembrie 1944, printr-o notă de convorbire, Brutus Coste informează despre audiența sa la ambasadorul Braziliei. Scopul a fost de a afla informațiile pe care le-ar deține colegul brazilian despre proiectele fostului suveran și despre atitudinea guvernului brazilian față de aceste proiecte. Tot Brutus Coste intenționa să prezinte poziția guvernului român cu privire la eventuala dorință a ex-regelui de a reveni în Europa.

Ambasadorul brazilian l-a informat pe Brutus Coste că se afla în posesia a două telegramme de la Ministerul de Externe brazilian; una îl informa că fostul rege a cerut guvernului brazilian înlesnirea de a putea pleca cu avionul cât mai curând la Lisabona, iar în a doua exista informația că ex-regele a cerut ambasadei portugheze din Brazilia viza de intrare în Portugalia, pentru el și suita sa și se solicita Ministerului de Externe brazilian să susțină această cerere pe lângă guvernul Portugaliei. Ambasadorul Braziliei a adăugat că guvernul acestei țări îi acordase de la început ex-regelui doar o viză de tranzit și că, fiind vorba de un caz "fierbinte" și "neplăcut", dorința guvernului de a-l vedea plecat era firească și ca urmare a

instrucțiunilor de a susține la Lisabona cererea sa de viză.

Față de această informație a ambasadorului brazilian în Portugalia, Brutus Coste, la rândul său, i-a făcut acestuia, și el, confidențe, și anume: 1) Guvernul român socotește dăunătoare intereselor țării venirea în Europa a ex-regelui, căci simpla sa prezență ar putea stârni agitația din partea unor elemente al căror viitor politic este legat de soarta fostului rege; 2) România are azi și se luptă cu grele probleme, nenumărate greutăți la care, pentru refacerea țării, nu trebuie adăugate alte agitații; 3) Prin atitudinea sa demnă în timpul dominației germane, cât și prin actul curajos de la 23 august, Regele Mihai a câștigat încrederea și dragostea poporului român. Numai el, în împrejurările acelea, numai el, un rege popular, putea salva Monarhia. Brutus Coste a mai adăugat că prezența în Europa a ex-regelui ar da posibilitate la tot felul de intrigi dăunătoare ordinii constituționale românești, chiar și pe plan internațional.

De aceea, el a primit instrucțiuni din partea guvernului român să intervină pe lângă guvernul portughez, spre a nu-i acorda fostului rege și suitei sale viza de intrare în Portugalia. Brutus Coste a mai făcut o confidență destul de semnificativă: din lipsa posibilităților de comunicare confidențială directă, instrucțiunile fiind transmise prin Foreign Office și ambasada britanică din Lisabona. De asemenea, l-a mai informat pe ambasadorul brazilian că a cerut audiență și la președintele Portugaliei, Salazar. Ambasadorul brazilian, în urma confidențelor lui Brutus Coste, a decis amânarea intervenției pentru obținerea vizei de intrare în Portugalia a ex-regelui, precum și informarea telegrafică urgentă la Ministerul de Externe brazilian, expunând motivele legitime ale României, de a nu permite venirea ex-regelui în Europa. În aceeași notă de convorbire, Brutus Coste își exprima speranța că națiunea prietenă, braziliană, va ști să aducă servicii României, prin a continua să ofere ospitalitate fostului suveran; și aceasta va fi temporară, căci, după ce situația internațională se va restabili și situația internă a României se va stabili, guvernul român nu se va opune ca fostul suveran să locuiască într-o țară europeană. Ambasadorul brazilian a afirmat că prezența lui Carol în țara sa este un sacrificiu; el este optimist în legătură cu satisfacerea dorinței românești, dar, în orice caz, guvernul brazilian ar prefera ca ex-regele să se înapoieze în Mexic, subliniind că a făcut o mare greșală părăsindu-l; sau să plece în Argentina, numai că prezența sa temporară la Buenos Aires a creat deja dificultăți, ca de exemplu, o manifestație studențească antifascistă, îndreptată împotriva "fostului dictator fascist al României". La întrebarea ambasadorului brazilian privind resursele financiare ale fostului rege, Brutus Coste i-a răspuns că "după cunoștințele sale, ex-regele nu se luptă cu dificultăți financiare".

Într-o altă notă de convorbire, datată 30 noiembrie 1944, tot Brutus Coste informează că s-a întâlnit cu ministrul-consilier britanic Henry Ashley Clark, căruia i-a remis un text destinat Ministerului Afacerilor Externe al României, ce urma să fie transmis prin Foreign Office. Este vorba de răspunsul la mesajul la care se referă în convorbirea cu ambasadorul brazilian.

Subliniindu-i în discuție, diplomatului englez, cât de importantă este pentru România problema ex-regelui, Brutus Coste a adus aceleași argumente prezentate ambasadorului brazilian în 26 noiembrie. Henry Ashley Clark l-a informat că și Ambasada britanică a făcut un demers la Ministerul de Externe portughez, în sensul de a nu se aproba ex-regelui viza portugheză, demers făcut cu câteva zile înainte. În această notă-răspuns trimisă la București, Brutus Coste informează despre convorbirea

cu ambasadorul brazilian, dar și audiența avută la președintele Salazar, în problema vizei de intrare în Portugalia pentru fostul suveran. Deși nu primise un răspuns oficial de la guvernul portughez, totuși Salazar a asigurat verbal că la luarea unei decizii va privi cu simpatie interesul României.

Brutus Coste însă nu a putut răspunde la întrebarea: Dacă ex-regele încearcă să ajungă în Europa prin Franța sau Spania, știe oare guvernul român care este poziția guvernelor celor două țări în această privință?

De asemenea, în notă Brutus Coste afirma că ambasadorul Statelor Unite a discutat cu secretarul general al Ministerului de Externe portughez, care i-a dat un răspuns asemănător cu acela pe care l-a primit de la Salazar. Chiar și consulul american de la Lisabona i-a spus lui Brutus Coste că guvernul său va face orice, pentru a împiedica sosirea fostului rege în Europa.

La 30 noiembrie 1944, tot printr-o notă de convorbire, Brutus Coste informează că s-a întâlnit cu însărcinatul cu afaceri americane, consilierul ambasadei, Crocker, pe care l-a informat despre răspunsul primit de la Salazar, la audiența pe care a avut-o cu câteva zile în urmă, cât și despre convorbirile avute cu ambasadorul brazilian. La rândul său, americanul l-a informat că la 29 noiembrie, ambasadorul american Norweb l-a văzut pe secretarul general al Ministerului de Externe portughez, căruia i-a comunicat dorința guvernului american ca ex-regele să nu obțină viza portugheză. Nu i s-a dat un răspuns definitiv. Crocker i-a spus categoric lui Coste, cu această ocazie, că guvernul american se va îngriji ca ex-regele să nu poată veni acum în Europa.

La 12 decembrie 1944, Brutus Coste are o altă întâlnire cu ambasadorul Braziliei, pe care o consemnează într-o altă notă de convorbire. El l-a informat pe ambasadorul brazilian despre demersul făcut la Salazar și cu răspunsul încurajator, dar nu definitiv. La rândul său, Brutus Coste a aflat că ambasadorul brazilian se întâlnise și el cu același secretar general al Ministerului de Externe portughez, cu rang de ambasador, Sampaio, care a spus că atât ambasada, cât și consulatul portughez din Rio de Janeiro au primit deja instrucțiuni să nu acorde viza, fără aprobarea prealabilă a Ministerului Afacerilor Străine. Ambasadorul brazilian a conchis că are impresia că guvernul portughez nu intenționează să acorde viza ex-regelui și, deci, demersul român a avut efectul dorit. Ambasada Braziliei în Mexic însă deja acordase lui Carol viza de tranzit, cu condiția să plece imediat după sosire, în Portugalia. Brutus Coste i-a spus că pentru România ar fi de preferat ca ex-regele să rămână în Brazilia, deoarece, înapoiindu-se în Mexic, ar avea acces mult mai ușor la mijloacele excepționale de călătorie. În încheiere, ambasadorul brazilian l-a informat confidențial pe interlocutorul său că a primit prin Ministerul Afacerilor Străine brazilian un mesaj din partea domnului Urdăreanu pentru domnul Pangal. El nu cunoaște conținutul, dar acum, după ce știe ceea ce știe, bănuiește că i se cere lui Pangal să insiste pe lângă guvernul portughez, pentru rezolvarea favorabilă a cererii de viză.

La rândul ei, și Siguranța avea anumite informații despre fostul suveran. Astfel, în Arhiva SRI, fondul D, dosar nr. 4036, fila 63-64, se spune: "Zvonuri despre o sosire în Europa a fostului rege Carol al II-lea au fost puse din nou în discuție, în primele luni ale anului 1942 și s-au tras concluzii, în legătură cu o telegramă a Agenției Reuter, care anunța că fostul suveran ar fi părăsit Mexicul și s-ar fi îndreptat către Rio de Janeiro, de unde ar urma să se imbarce către Vechiul continent. Cercuirile politice ponderate nu trag însă concluzii politice din această știre". Tot în Arhiva SRI, fondul D, dosar nr. 4036, fila 153, se găsește următorul document: "Zvonurile referitoare la Carol al II-lea, consemnate în document, au fost dezmințite abia la 6 iunie 1945, când o notă din sursa Kalinderu observa: «În cercuirile corespondenților presei străine de la noi, se afirmă că fostul rege Carol a cerut guvernului francez, pentru el și Elena Lupescu, dreptul de ședere în Franța, unde fostul rege are un castel. Din aceleași cercuri, se

precizează că guvernul francez nu a dat curs acestei cereri și este probabil ca cererea fostului rege Carol să nu fie soluționată în mod favorabil".

Cu ambiții fără posibilități, nedorit de nimeni - așa s-au încheiat planurile urzite de guvern în exil și reîntorcerea pe tron a fostului rege Carol al II-lea, planuri care, de la început, din faza incipientă, au fost sortite eșecului.

Am insistat asupra acestui subiect, deoarece am considerat că el este mai puțin sau deloc cunoscut, precum și datorită materialelor ce au în vedere această problemă, materiale de curând descoperite.

Comitetul de la Moscova

Se știe că în timpul celui de al doilea război mondial, la Moscova au existat câteva zeci de comuniști din România, ajunși acolo pe diferite căi; unii care luptaseră în Spania ca "antifasciști" și apoi s-au refugiat în Uniunea Sovietică, alții, trădători sau spioni, care, trecând granița ilegal din România, în diferite perioade sau la cedarea Basarabiei în 1940, au ales URSS. Foarte mulți lucrau pentru Comintern, iar marea majoritate erau alogeni, printre ei, rătăciți, și câțiva etnici români. Ei nu au constituit un guvern român în exil. Au avut la dispoziție două posturi de radio sovietice, prin care se adresau poporului român. Cei mai mulți erau formați în școlile NKVD și de partid, având ca scop transformarea României în colonie sovietică.

În 1943, după ce, la Teheran, Stalin a obținut de la Aliați aprobarea ca Europa de Est să fie zonă de influență sovietică, când el deja se gândea nu numai la ocuparea României, dar și la transformarea ei în "satelit" sovietic și chiar la rusificarea ei, atunci, din ordinul său, s-a format un Comitet pentru România, cu un organizator național, care, de fapt, era viitorul organizator al țării. Stalin personal a numit-o în această funcție pe Ana Pauker. Acest comitet s-a format în iunie 1943 și i s-a pus imediat la dispoziție un sediu - o fostă casă conspirativă a NKVD-ului - iar Ana Pauker, ca organizator - ea însăși aparținând de INU (Serviciul de Spionaj Extern al URSS) - a devenit colonel NKVD. Acest comitet a fost format numai din comuniștii care se refugiaseră în Uniunea Sovietică; nici un comunist aflat în România nu a fost numit. O importantă activitate a comitetului a constat în sprijinul sovieticilor la formarea celor două divizii alecuite din prizonieri români - "Tudor Vladimirescu" și "Horia, Cloșca și Crișan" - care, amândouă au avut o contribuție nefastă la comunizarea României.

Mai târziu, ajunși în țară ca ofițeri sovietici sau cu tancurile Armatei Roșii, dintre ei s-a format elita conducerii comuniste a României. Interesant este că Legația Română din Lisabona, ca și alte oficii diplomatice, urmăreau și activitățile acestor "cozi de topor", viitoarea "coloana a V-a" în România.

Astfel, suntem în posesia unei adrese-copie nr.45 "secret" din 8 noiembrie 1942, adresată direct ministrului de Externe și prim-ministru, Mihai Antonescu. Ea glăsuiește: "Ca urmare a Raportului nr.44 "secret", prin care arătam activitatea Comitetului Român de Colaborare cu Sovietele, instituit la Moscova, rog binevoiiți a-mi da toate informațiile utile privind persoanele și legăturile ce ar exista între acest comitet și diverse organizații, pentru a mă putea folosi de ele, prin prieteni de aici, în vederea urmării acțiunii lor la Londra și Washington. Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni, V. Cădere".

Guvernul de la Viena

Direcția Generală a Siguranței Statului, la 10 februarie 1948 a întocmit o dare de seamă sumară, o sinteză asupra activității mișcării legionare de la 23 august 1944, până la 1 februarie 1948. Extrag numai din raportul privind activitatea "în străinătate":

"Evenimental de la 23 august a găsit pe cei aproximativ 300 de legionari aflați în Germania împărțiți în două tabere: o tabără "simistă", mai compactă, sub conducerea

profesorului Nicolae Pătrașcu și alta, "antisimistă", sub conducerea lui Constantin Papanace și Mille Lefter. O parte din aceștia erau internați în lagăre, unii erau liberi, iar alții cu domiciliu obligatoriu. La 24 august, s-a anunțat formarea Guvernului Național Român, sub conducerea lui Horia Sima, cu sediul la Viena, unde se afla deja un comandament legionar. La 24 august (după altă sursă, la 28 august) 1944, Horia Sima a anunțat formarea Guvernului Național Român și a dat o proclamație către țară și armată, difuzată prin radio și manifeste lansate din avioane germane, pe teritoriul României. Prin acest apel, populația era îndemnată la reacțiune contra armistițiului și la organizarea rezistenței, alături de trupele germane. În același timp, comandamentul legionar din Viena sfătua pe legionarii din țară să se înroleze în Armata Română care lupta pentru eliberarea Ardealului, cu scopul că, la primul contact cu armata germană, să se predea. La 2 septembrie 1944, Horia Sima a convocat pe toți legionarii aflați în Germania, la Viena, într-o sală, căzând le-a comunicat că legionarii trebuie să meargă cu misiuni în țară, misiuni care, chiar cu prețul vieții, trebuie executate".

Într-un raport al Direcției Generale a Poliției, din 9 octombrie 1946, în legătură cu cetățenii români duși de război peste frontierele țării și care au început să se repatrieze din luna mai 1945 în grupuri compacte, se menționează că acest fapt a devenit o problemă pentru Siguranță. În raport, se precizează cifra de 1265 de legionari fugiți din țară, dintre care unii, foști internați în lagărele din Buchenwald și Fichtenwau până la 23 august 1944, bombardată de aviația aliată, iar cei rămași, trimiși la Viena înainte de 23 august 1944. În scopul declarat de Horia Sima, unii legionari au fost trimiși în școli germane de radiotelegrafie, iar alții, în școli de partizani, la Oranienburg și Kronenburg. La 9 septembrie 1944, s-a anunțat înființarea Armatei Naționale Române din Germania, a cărei organizare a ținut până la 10 decembrie 1944.

După unele documente ale Siguranței, (Arhiva SRI, fond D, Dosar 2345, filele 488 și 489), această armată era compusă în cea mai mare parte din soldații români făcuți prizonieri de germani, în luptele de pe Tisa, în special, Divizia a IV-a a generalului Chirnoagă, divizie aproape în întregime luată prizonieră, datorită planurilor de luptă greșit întocmite de sovietici. În această armată, mai erau prizonieri de război români luați ulterior de germani, care s-au prezentat voluntar, cât și legionari și cetățeni români care se aflau în Germania în acel timp și care au dorit să facă parte din această armată. Centrul de instrucție al armatei a fost în lagărul Dollersheim, de lângă Viena. Din informațiile deținute de Siguranță, reiese că, în 1945, în februarie, efectivul acestei armate naționale era de circa 5000 de militari, împărțiți în trei regimente.

O altă informație menționează că regimentul numărul 1 a fost mutat în nordul Germaniei, în luna martie 1945, nu departe de Berlin, în timp ce celelalte două regimente încă până la căderea Vienei nu fuseseră echipate, dar au fost evacuate spre Vest.

O altă sursă de informare - lucrarea lui Faust Brădescu, intitulată "Guvernul de la Viena", (apărută în 1997, la București, la Editura Majadahonda) susține că această Armată Națională era formată din două divizii, cu un efectiv de 13000 de oameni, sub comanda generalului Platon Chirnoagă. Primul regiment a intrat în luptă la 4 martie 1945, în regiunea Schwed am Oder (la nord de Berlin), împotriva sovieticilor. Luptele au fost foarte grele, românii au reușit să respingă ofensiva sovietică, cu importante pierderi în morți și răniți. Mulți ostași români au primit decorații germane, pentru bravura arătată, dar, de fapt, înainte de luptă, ei depuseseră jurământ lui Adolf Hitler și Horia Sima. Autorul cărții afirmă că, în urma numărului mare de voluntari, s-a trecut, cu aprobarea germană, la înființarea celei de-a doua divizii, care însă nu a intrat în luptă, datorită evenimentelor.

La 15 septembrie 1944, au început emisiunile Guvernului Național Român la postul de radio Donau, precum și la postul de radio Ilse.

În paralel cu aceste activități politice,

Horia Sima elabora, în colaborare cu Marele Stat Major german, planurile de organizare a unei mari acțiuni în sud-estul României, care ar fi trebuit să lovească din spate armata sovietică, deja mult prea avansată în centrul Europei, respectiv, Ungaria, Cehoslovacia și Polonia. Această acțiune ar fi avut ca rezultat prăbușirea completă a frontului sovietic și provocarea derutei la București, unde trimișii lui Horia Sima aveau rolurile bine pregătite. Planul consta în acțiuni de sabotaj, asasinat, precum și distrugerii, în momentul în care germanii urmau să folosească noile arme într-o puternică contraofensivă de a recupera România, fixând linia frontului la Carpați. În acest scop, la 24 august 1944, la Viena, s-a format un comandament special ce aparținea de serviciul german de informații, afiliat Direcției Sud-Est Europene, care era format din delegații SS-ului german, sub conducerea inginerului-căpitan Piff, delegația Armatei Naționale Române, sub șefia generalului Chirnoagă, precum și reprezentanți ai legionarilor, în frunte cu Horia Sima.

Conform planurilor, mișcarea de rezistență era concepută pe centre de rezistență organizate în anumite regiuni ale țării, desigur, în regiuni strategice, în care se plănuita componenta: o echipă de legionari instruiți special în Germania, legionarii din țară și elemente aparținând grupului etnic german, dotate cu armament și materiale parașutate sau aflate în depozitele făcute de către armata germană, în retragere, în regiunile muntoase, cât și din elemente din armata germană rămasă în țară.

Datată 10 octombrie 1944, în Arhiva SRI, se afla următoarea notă: "Cu privire la activitatea politică din ultimul timp, privind legionarii, momentan acțiunile acestora, ca organizație politică, se reduc la contacte personale, fiind lipsite de directive generale și autoritate. Dezorientarea politică a legionarilor, datorită unor directive din străinătate, dovedește suplimentar cât era de înfeudată străinătatea și celor din străinătate această mișcare". Dar, în altă notă-sinteză, cele de mai sus sunt contrazise: "Guvernul Național Român avea două-trei emisiuni zilnice la Radio Donau și, față de felul în care se desfășurau evenimentele, față de apelurile și îndemnul lui Horia Sima, mișcarea legionară din țară avea următoarele aspecte: muncitorii legionari sunt dezorientați și în majoritate afirmă că încercările făcute de conducătorii Mișcării, spre a o salva, sunt inutile; legionarii moderați stau în expectativă, examinând condițiile și forma sub care puteau sprijini acțiunea lui Iuliu Maniu, iar unii trec chiar la Partidul Comunist; legionarii simiști, aflați liberi, dispar de la domiciliu, refugiindu-se în regiunile muntoase, mai ales în regiunile Brașov, Făgăraș, Sibiu, Timișoara, pentru a se regrupa și a face legătura cu cei din Germania și astfel a da curs directivelor lui Horia Sima".

Conform celor stabilite, glăsuiește un alt document, prima garnitură de 7 legionari a fost parașutată în țară, în noaptea de 6 spre 7 noiembrie 1944, în frunte cu Nicolae Pătrașcu și Andreas Schmidt. Următorul grup, la 8-9 noiembrie 1944, a fost parașutat la Vinț, lângă Alba Iulia, iar în noaptea de 21 spre 22 decembrie 1944, au fost lansate 7 grupe (echipe) de parașutiști legionari, în diferite zone ale țării. Apoi, un fruntaș legionar din ultimul comandament, Sadovanu, a trecut frontul pe la Debrețin și a luat contact cu Nicolae Pătrașcu, fostul secretar general al Mișcării Legionare, deja parașutat, căruia i-a adus primele instrucțiuni în legătură cu organizarea de centre de rezistență în regiunile Cluj, Alba Iulia, Arad, Timișoara, Turda, Sibiu, Brașov, Ciucaș și Argeșu-Tisa.

(Continuare în numărul următor)

Aurel Sergiu Marinescu
New York

(Textul de mai sus reprezintă comunicarea autorului la Festivalul Românesc care a avut loc pe Câmpul Românesc de la Hamilton, Canada, la sfârșitul lunii iunie, 1999)

28 noiembrie 1877 Căderea Plevnei

După căderea Plevnei, pictură de N. Grigorescu

“Morții noștri, scumpii noștri morți ne îndeamnă să luptăm spre a nu lăsa ca jertfa lor să fi fost zadarnică. Ei au dat viața lor. Dar pentru ca viața aceasta să fie fructificată în viitor, e așteptată viața noastră. De-abia prin silințele noastre va fi sanctificat sacrificiul lor”.

Vasile Pârvan, “Au căzut pentru libertate”

“Osman Pașa, în ziua de 28 noiembrie s-au încercat a ieși cu toate trupele sale, spre a sparge linia de înconjurare în direcția Trestnik și șoseaua Sofia, au spart 2 linii, luase 2 redute rusești și 6 tunuri, distrugând cu desăvârșire Divizia a 3-a de grenadierii; venind rezervele armatelor aliate, l-au oprit a mai avansa, forțându-l a se retrage spre podul de piatră de la Vid.

În acest timp, brigadele Borănescu și Sachelarie au luat 3 redute de la Opanez, luând 6 tunuri și 4700 prizonieri. Divizia a 2-a, pe măsură ce turcii părăseau pozițiile lor, se ocupau de trupele acestei divizii. Avantposturile române au ocupat mai toate pozițiile înaintate inamice, încă de la ora 7-8 dimineața, la ora 10 s-a ocupat Plevna de Regimentul 4 de linie, după cererea unor deputați bulgari; la ora 12, Osman Pașa, văzându-se înconjurat din toate părțile într-un spațiu foarte mic și în imposibilitatea de a se mai apăra, fiind și rănit la un picior, a fost nevoit a depune armele și a se preda prizonier în mâinile românilor, fără de nici o condiție, dimpreună cu 7 pași, 40-45 mii soldați, toate bagajele, toate tunurile în nr. de 51.

La ora 1 din zi, totul era terminat. La ora 2, pe când mă întorceam de la atacul Opanezului cu tot statul major, care în această zi a fost foarte mult expus focurilor inamice, în dreptul redutei Craiova am întâmpinat pe M.S. Domnitorul, ce revenea de la Poradim în trăsură și care era transportat de bucurie despre această mare victorie; am pus de au defilat pe dinaintea sa toți prizonierii făcuți la Opanez, în număr de 8000. La

ora 3 am încălecat și la ora 4 am intrat în Plevna, unde totul era în mâinile armatei române”.

(Din manuscrisul memoriilor generalului Alexandru Cernat).

Căderea Plevnei

Peste tot rostogolul pământului, pe unde ajung sârmele telegrafice, s-a răspândit marea veste că “Plevna a căzut”. Ea va merge din gură în gură și va străbate chiar până în cea mai neînsemnată colibă a țăranului. În tot locul unde bate o inimă românească, va duce numai bucuria și veselia, Căci Plevna a căzut prin concursul valoroaselor brațe ale oștirii române, care, în frunte cu marele său căpitan, a bravat toate pericolele și a purtat victorios stindardul român pe câmpiile udate de sânge ale nefericitei Bulgariei.

Plevna a căzut! Acest cuib teribil, unde s-a concentrat floarea oastei otomane, a dăpostiindu-se îndărătul fortificațiilor uriașe, a redutelor și șanșurilor adăpate cu sângele de mii de bravi, care a devenit astfel cheia operațiunilor militare în Bulgaria, a trebuit să cadă prin foc și sabie. Numai așa și-a putut lua sfârșit drama înfricoșată, care de cinci luni aproape se petrece în valea dureroasă a Vidului și a Griviței. Numai rănit în

luptă s-a putut preda leul Plevnei, eroicul Osman Pașa, demnul urmaș al bătaioșilor musulmani, care secole întregi au fost spaima Europei.

Prin foc și sabie! Descendenții acelor eroi români care, când toată lumea creștină tremura înaintea Semiluni, erau singurul zid apărătoriu al creștinătății în Orient, strănepoții lui Ștefan cel Mare și Mihai Bravul au fost chemați de Providența a lua parte la execuțiunea aceasta gigantică, care a dat lovitura de moarte dominațiunii turcești în Europa.

Dar cu cât a fost mai trainic sfârșitul viteazului beliduce musulman cu atât mai mare și mai strălucită este gloria ce se revarsă asupra biruitorilor, asupra oastei române și asupra marelui ei căpitan. După opt zile de bombardare continuă, în care timp 600 de guri de tun vărsau focul lor pustiitoriu asupra Plevnei, s-a făcut asaltul general. Nu mai puțin decât trei redute au luat trupele române cu asalt la Opanez. Mult sânge vitejesc a trebuit să mai curgă aici, mulți voinici vor fi închis ochii pentru totdeauna. Ei nu au mai avut bucuria să vadă fălfând pe zidurile Plevnei stindardul pentru a cărui onoare și victorie s-au luptat, dar cu toate acestea sunt fericiți, căci au întâmpinat moartea cea mai dulce, moartea pentru patrie.

Ochii ni se umplu de lacrimi, când ne gândim la atâta sânge vărsat, la suferințele bravilor care au fost răniți pe câmpul glorios. Nu, sângele acesta nobil nu s-a vărsat în

Nu vom mai tulbura aceste momente de bucurie, reflectând la insinuările contrarilor neamului nostru. Le va fi, credem, de ajuns a citi că 7000 de turci ai Poartei suzerane, care au fost făcuți prizonieri de către trupele române, au defilat înaintea domnitorului României, șeful comandant al armatei reunite româno-ruse, care a luat Plevna. Astăzi, când serbăm capitularea silită și necondiționată a lui Osman Pașa, deviza este numai iertare.

La București, în toată România, entuziasmul e la culme. S-ar fi putut altfel după o victorie măreață ca aceasta? Și ar fi fost cu puțință ca para puternică a entuziasmului să nu cuprindă și inimile noastre, ale românilor din Austro-Ungaria?

Participând din tot sufletul nostru la bucuria generală a fraților noștri din România, le trimitem frățeștile și călduroasele noastre felicitări și dorim să se împlinească speranța viteazului lor domn și din ruinele sângeroase ale Plevnei să răsară mult iubita pace, să se înalțe independența României, recunoscută de întreaga Europă.

“Gazeta de Transilvania”, Brașov, 1/3 decembrie 1877

Primăria a schimbat numele unor străzi: Podul Mogoșoaiei a devenit Calea Victoriei; Calea Târgoviștei a devenit Calea Griviței; strada Craiovei - calea Rahovei; strada Germană a devenit strada

După căderea Plevnei, pictură de N. Grigorescu

zadar, fiecare picătură din el va aduce roduri însuțite și înmițe și va forma chitul care va lega de aci încolo nedespărțibil toate elementele de viață ale poporului de la Dunăre, căruia Providența i-a indicat primul rol între popoarele Orientului.

Smârdan; strada Belvedere devine calea Plevnei; strada Herăstrău devine strada Dorobanților iar calea Vergului se schimbă în calea Călărașilor.

Pagină realizată de
D.-L. Aramă

Sfântul Apostol Andrei

“Pe când (Iisus) umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: “Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni”. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El”.
(Matei 4, 18-20 și Marcu 1, 16-18).

Cel mai important, între minunatele daruri pe care Mântuitorul Hristos le-a trimis ucenicilor Săi a fost cel al primirii Sfântului Duh și al propovăduirii Cuvântului Adevărului la toată făptura. Din această făptură au făcut parte și strămoșii noștri. Datorită celui întâi chemat, Sfântul Apostol Andrei, Dumnezeu este cu noi, românii, și-L avem în inima noastră pe Iisus Hristos care, pătimind, a răscumpărat păcatele lumii și a redeschis pentru toți cei vrednici și doritori Împărăția Cerurilor.

De aceea, obștea credincioșilor ortodocși români este Biserica lui Hristos, Biserica Apostolică, cu credința cea adevărată de la Mântuitorul, și nu de la oameni. A fi Biserică Apostolică nu este numai mândrie, ci mai ales smerenie și datorie. Biserica Ortodoxă Română, ca Biserică a întâiului chemat la apostolat, a răspuns, în toate veacurile, vocației sale întru Dumnezeu, cu toate vitregiile istoriei și răutățile lumii. Bincredinciosul popor român, de două mii de ani, a rămas statornic în vatra strămoșească, unde a ținut pururi nestinsă candela credinței și a învățaturii Mântuitorului, aprinsă aici de Sfântul Apostol Andrei.

Andrei a fost fratele al lui Simon Petru și fiu al pescarului Iona din Betsaida, de pe tărâmul lacului Ghenezaret din Galileea, în nordul Țării Sfinte. A ascultat predicile Sfântului Ioan Botezătorul și poruncile acestuia despre Mesia. Pescarul Andrei a fost martor la Botezul Domnului în apa Iordanului și crezând mărturisirea Sfântului Ioan Botezătorul - “Iată Mielul lui Dumnezeu” (Ioan 1, 36) - a pornit cu Ioan, viitorul apostol și evanghelist, după Iisus, în dorința de a-L cunoaște. Apoi l-a anunțat și pe Petru că “a găsit pe Mesia” (Ioan 1, 41), deși la început i-a fost greu să înțeleagă cum trăiește Fiul lui Dumnezeu printre oameni și poate chiar unde este Cerul din care a venit pe pământ. Totuși, până în adâncul sufletului său tânăr, Andrei credea în Iisus Domnul și L-a urmat fără șovăire când le-a spus: “Veniți după Mine și de acum vă voi face pescari de oameni”. Apostolul Andrei devine nelipsit de lângă Mântuitorul și niciodată nu s-a îndoit în credință. A fost martor al alegerii celorlalți apostoli, a ascultat cuvintele și parabolele rostite de Iisus în fața mulțimilor, a fost martor minunilor săvârșite, la Cina cea de Taină, s-a întristat, când a fost vândut Mântuitorul, s-a mahnit când a fost judecat căci era de față, pe Golgota a stat la picioarele Lui, la punerea în mormânt a plâns. Iar în ziua Învierii s-a bucurat și a primit liniștea eternă prin salutul Domnului Hristos - “Pace vouă”. La Înălțare a înțeles pentru totdeauna taina tainelor.

În urma poruncii Domnului de a vesti Evanghelia la toate neamurile, după

Pogorârea Sfântului Duh și întemeierea Bisericii Creștine la Ierusalim, în a cincizecea zi de la Înviere a anului 33, sorții au hotărât ca Apostolul Andrei să propovăduiască în Asia, Pontul Euxin, pe malurile Dunării. În prima călătorie misionară, întemeiază împreună cu Sfântul Ioan comunități creștine în Antiohia, Efes, Elicori sau Niceea, până în Bizanț. După Sinodul Apostolic din anul

un alt mare teolog, Origen din Alexandria. Călugărul Epifanie în “Viața Sfântului Apostol Andrei”, scria, în secolul VIII, că între popoarele evanghelizate de el erau și sciții. În “Sinaxarul Bisericii constantinopolitane” se precizează de asemenea, că Apostolul Andrei a predicat în Pont, Tracia și Sciția. Mai târziu, scriitorul bizantin Nichifor Calist menționează că a

50, pornește în a doua călătorie misionară în Sciția, între Dunăre și Marea Neagră dar și dincolo de Prut, până la izvoarele Niprului și Nistrului. Purta un toiag însemnat cu cruce, cu care făcea minuni. În cetatea Sinopi, unde fusese închis de închinătorii la idoli, printr-o atingere cu toiagul, porțile s-au deschis. Locuitorii l-au prins, l-au bătut, i-au smuls unghiile și l-au aruncat în groapa de gunoi a cetății. Dar apostolul Andrei s-a sculat nevătămat și a plecat mai departe. Faima sa a sporit când a înviat pe fiul unei femei credincioase. Un pictor din cetatea Sinopi i-a zugrăvit chipul, aceasta fiind prima icoană creștină a unui apostol.

Credința despre predica Sfântului Apostol Andrei în Sciția apare în scrieri din primele veacuri creștine: “Despre apostoli” de Hipolit Romanul, mort în timpul persecuției împăratului Dacius (249-251), “Istoria Bisericească” a lui Eusebiu din Cezareea, în secolul IV, care o preluase de la

trecut din Capadocia, Galatia și Bitinia în Sciția. Învățatul mitropolit Dosoftei al Moldovei a scris în cartea sa “Viața și petrecerea sfinților” că Apostolului Andrei i-a revenit (prin sorți) Bitinia și Marea Neagră și părțile Propontului, Halcedonul și Vizantea, unde e acum Țarigradul, Tracia, și Macedonia, Tesalia și, sosind la Dunăre, ce-i zic Dobrogea și altele ce sunt pe Dunăre, și acestea toate le-a umblat”.

Predicând cuvântul mântuitor, Sfântul Apostol Andrei și-a făcut ucenici dintre schimnicii dacilor închinători lui Zalmoxe, arătându-le pe adevăratul părinte al luminilor, pe Hristos-lumina lumii, iar prin semne și minuni a convertit pe mulți din cetățile dacice așezate pe Dunăre, pe malurile râurilor mari, precum și în păduri și munți. A hirotonit episcopi și preoți. Așa se explică faptul că cea mai veche episcopie de la noi este cea de la Tomis, Constanța de azi. Cei peste care

Sfântul Apostol Andrei și-a pus mâinile au hirotonit alți episcopi, preoți și diaconi pentru alte comunități creștine, asigurându-se succesiunea neîntreruptă a preoției și a propovăduirii dreptei credințe la geto-daci și, mai târziu, la daco-romani. Inscricțiunile și bazilicile paleocreștine, vestigiile arheologice descoperite, în număr impresionant, atestă existența neîntreruptă a unei vieți și intense vieți creștine în toate ținuturile locuite de români. În secolul al IV-lea se poate vorbi de o generalizare a învățaturii creștine. Vigoarea creștinismului este dovedită de numărul mare de martiri, ca și de sfinți daco-romani, o sută la număr, cinstiți mai întâi de credincioși și apoi canonizați și proclamați de Biserica Ortodoxă Română.

Autorul bisericesc Nichifor Calist ascrie că Sfântul Apostol Andrei a plecat de la noi spre sud, a ajuns în Bizanț, apoi, prin Macedonia și Tesalia, până în orașul Patras din Ahaia, Grecia de azi. Își face noi ucenici, dar și mulți dușmani, dintre închinătorii la idoli, cărora le vorbea de Dumnezeu, adevăratul stăpân și ziditor al lumii. După poruncă împărătească, s-a hotărât moartea lui prin răstignire. A fost bătut cu bicele de la cai, dezbrăcat și pironit pe o cruce din lemn de tei în formă de X. Schingiuitorii l-au întrebat: “Unde este stăpânul tău să te salveze?” Apostolul a răspuns: “Eu sunt cel întâi chemat de El, l-am văzut minunile. L-am văzut răstignit, mort, dar a înviat și s-a înălțat în slava de unde venise și unde și eu voi merge”. Au râs, l-au biciuit, l-au trântit la pământ, apoi l-au spânzurat cu cruce într-un copac. Cu ultimele puteri, a șoptit Apostolul Andrei: “Pomenește-mă, Doamne, în Împărăția Ta”, și-a plecat capul și și-a dat sufletul. Pe loc s-a stărnit din senin o furtună puternică, cenușa și focul i-au orbit pe necredincioșii îngroziți, copacii erau smulși din rădăcini. Era ziua de 30 din luna a noua în calendarul roman, pe care Biserica, încă de la sfârșitul secolului II, a stabilit-o ca dată de prăznuire a pătimirii Sfântului Apostol Andrei. Unii istorici fixează anul martiriului său pe la 64-67, alții la sfârșitul veacului apostolic.

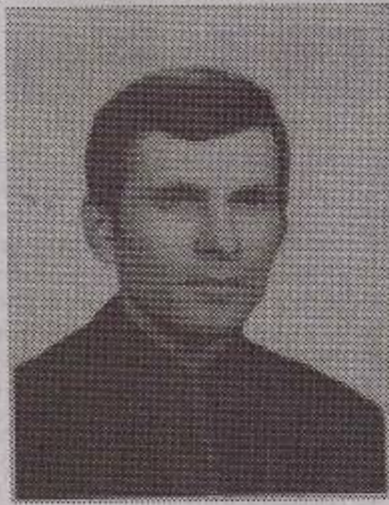
Trupul sfânt a fost luat de la locul martiriului, pus într-o raclă și ascuns de persecutori. Prin anii 356-357, cu prilejul sfințirii bisericii “Sfinții Apostoli”, moaștele au fost mutate din Patras la Constantinopol, noua capitală a Imperiului Roman de Răsărit, de către fiul lui Constantin cel Mare, Constanțiu. Părțile din moaștele sale au fost oferite bisericilor din Milano, Nola și Brescia. După Cruciada a patra, în 1204, Sfintele Moaște au fost duse în Italia, la Catedrala din Amalfi, iar în 1462 capul său a fost așezat într-o biserică din Roma. Abia în 1964, capul Sfântului Andrei a fost restituit de Vatican Bisericii Ortodoxe a Greciei, fiind așezat, în cadrul unor ceremonii speciale, în Catedrala Mitropolitană din Patras de unde nu a mai fost scos până la pelerinajul către Iași din 12 octombrie anul acesta. Părțile din Moaștele Sfântului Apostol Andrei se găsesc la noi la mănăstirile Hurezi, Neamț și Secu. Sfântul Apostol Andrei este cinstit cu deosebire în Bisericile rusă, greacă și română. Patriarhia Ecumenică din Constantinopol îl consideră ca întemeietor al acestui “scaun apostolic”. Iar Biserica

(Reprodus din revista “Albina”)

Pagină realizată de
C.R.M.

poesis

Cristeian Petre Argeș

VAMA

După atâtea viscole -
fotografii ale sufletului,
ajuns tremurând
la Vama Cuvintelor,
eu, cel din copilărie
robit ca acul ierbii.

Controlați-mi inima
cu priviri nevrăjmașe,
întrebați sângele
ce-a adus din tranșee

Azi pot semna învins
aceea tainică declarație:
v-am iubit neliniștea,

stau agățat de-un veac
de curcubeul vostru greu
și-nvăț să tac, să tac...

ODINIOARĂ CA ȘI AZI

Se lipiseră frunzele
de omoplații gârlei,
apa - curgerea galbenă
striga pădurea c-un glas răgușit:

"Copaci, dați-vă jos din cer,
vor mușca din voi fulgere,
alunecați pe paturi de frunze,
odihna și răcoare e-n țărână".

Și nevăzute clopote mari
spărgând fumul dintre chemări,
și încă nesomnul viilor supte,
cu haraci prăbușiți în apus.

O, melodie tristă a toamnei -
trupul de copil mi-l ascultam
unduindu-se prin vârfuri de plopi,
așteptat de limbile fulgerelor.

FÂNTÂNA

Georgetei

Seara la masă
când lumina se-ascunde-n copaci
gura mi-e mai setoasă
caut o fântână, ... tu taci.

Prea puternic soarele

cu aripi de zmeu întorcând
în inimi un ceasornic ciudat
ce nu se va strica nicicând.

Stau bucatele neatînse
doar mâinile ni se ating:
se-aude noaptea nerăbdătoare
să facem aur din greul ei zinc.

RUGĂ

Ferește-mă, Doamne,
de coșmarele mele,
de țipătul corbilor
în umbre rebele!

De zăpezile negre,
de reci mângâieri,
de oarba bătaie
între mâine și ieri!

De fântâni înecate
cu țipăt de toamne,
de sărutul otrăvii -
ferește-mă, Doamne!

EU PLÂNG ÎNTREBAREA

Eu plâng întrebarea
care mi se rosti:
de ce-am fost pruncul nopții,
de când mi-e ziua gri?!

E peste tot un astru,
lucid mă urmărește
să calc pământ albastru,
să tac dumnezeiește.

Printre culori, răspunsul
e-o tristă păpădie:
ce-i este scris și frunzei,
rămâne scris și mie!

ÎNTRE ARȘIȚI ȘI GER

Mai sunt frunze, mai sunt
Ce nu cad pe pământ,
Dârz de ramuri se-agață
Norii le bat în față.

Și-au trăit în splendoare
Viața - minunea mare,
Jubilând, suferind
Pe o roată de argint.

Au rodit, au cântat
Vântul doar le-a fost pat
Răcorind pe drumeți
La răsucire de ceți.

O pădure, un crâng
Raiul unde nu plâng
Sevele ... simt cărunte
Veșnicia pe frunte.

Între arșiți și ger

O, nicicând nu mai pier...
Mai sunt frunze, mai sunt
Ce nu dorm în pământ!

SEMN DIVIN

Vă visez tot mai des -
parcă loviți cu picioarele
și striviți bolovanii nopții
se-agită, se luminează somnul -
un joc de triste cristale
și-o magică oglindă
copil legănându-mă.

Parcă nici o zi
n-ați lăsat acest aer
să nu vă mai știe
și frunzele, și florile
să nu vă mai respire...

Umblam prin curte, prin ogradă,
zarzăre adunam pentru țuica
ultimă, ce n-ați mai gustat-o...

Îmi repetați povețe
(da, chiar și-n toamna vieții)
Îmi laudați băieții nați -
marea, sfânta avere,
Domnului mulțumindu-i.

...Tot mai des ne-ntâlnim
pe cerul nopții frământat,
semn că și-acel somn lung
nu, nu v-a furat fiul,
când inima-i vă poartă încă
de mână peste tot!

DACĂ VREI

Limanul durerii e focul -
să vină odată mai repede
dimineața aceea norocoasă,
ciocurile cocoșilor să scapere -
(vinete bețe de chibrit)
pe limba de catran a nopții.
Să-ți lipești plămânii
pe cascadele pădurii,
și să te azvârli înghețat
în uriașa vâlvătaie
a răsăritului -
dacă vrei să trăiești.

ȘI IAR

Și iar ne despărțim de iluzii;
tineretea e o poartă înaltă
la care mai batem cu torțe
plăpânde ca galbenii fluturi

(Din ghemul lunii se lasă
o funie ca de smarald
și brațele dau să se prindă,
ci parcă-n păcate mă scald).

Așteaptă-ne, Doamne, să mai prindem
rotind poate ultima ciocârlie
prin auzul și văzul albite,
ca, fragedă, să ți-o închinăm Ție!

DINCOLO DE GĂRI

Dincolo de gări sunt câmpiile
Cu frunți neclintite sub ploii și zăpezi,
Putând să stopeze mingea înaltă a soarelui
Aruncată din zori spre amiezi.

Dincolo de gări e fuga
Trenurilor - nenumărate ștafete,
Pe care le schimbă-ntre ele orașele
Pe lângă păduri ce rămân să regrete.

Și dincolo de gări, în ecou
Poți auzi sevele pământului cum
Vorbesc cu aerul prin ochi de semințe.
Dincolo de gări e deschis orice drum.

ÎNCOTRO

Încotro duce râul,
muntele încotro,
carii unde petrec
calda pată maro?

Mugurii ușor pierd
sfânta copilărie,
florile, fructele-mi spun
învierea și mie.

Când zăpada ne crește
peste trupul durut
auzim acel val
împingând înspre lut.

...nu mai știu dincotro
m-am ivit, strop tăcut...

SECETĂ

Luna râdea obeză
prin vie și pruni

După ce soarele laș fugise
din iarba asfixiată

PEISAJ

Visez palmieri
răsfațându-mi pupilele

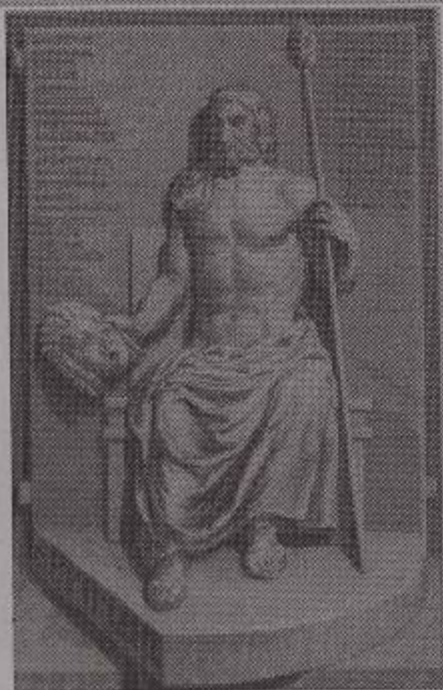
raze, licori tropicale
trupul înfășurându-mi

mângâi tălpile
și păru-mi sărat
și refuz amintiri!

DINCOLO DE CUVINTE

Ci dincolo de cuvinte,
de-acum trebuie să veghez
să-ndrept orice curbura a verbului
care m-ar mai putea ascunde
vreo clipă inimilor.
Căci nici o rană pământului
nu i-am simțit-o, fără
să mă facă mai bine

Critica literară ca vehicul dramatic

Doar un an trecuse de la sfârșitul lui Euripide, cel ce se autoexilase supărat de necunoștința atenienilor și săcâit de atacurile comediografilor, când Aristofan, cel mai nemilos detractor al său, montează piesa *Braoștele*, scrisă cu scopul de a-i desființa faima. Căci faimă a avut, fără îndoială, în întreaga lume grecească, și după gestul său mândru de a se autoexila la curtea regelui macedonean Arhelaos, concetățenii săi trebuie să se fi simțit tulburăți și, oricum, plini de regrete, pentru cel ce-i înfiorase în atâtea rânduri cu personajele sale stranii, stârnindu-le până la paroxism groaza și mila. Aproape că nu era om cultivat la Atena care să nu citeze din sentințele cu care Euripide obișnuia să-și împănaze replicile, fapt care-i sporea popularitatea și e de presupus că în unele cercuri sofistice, Euripide să fi fost mai gustat chiar decât Eschil. Neîndoiește, poporul îl iubea pentru ideile sale democratice și mai cu seamă pentru că îl simțea de-al său, tocmai prin pasionalitatea crudă ce i-o trezeau caracterele și situațiile tragediilor sale.

Pe un om și un artist cu un gust atât de rafinat ca Aristofan, această situație nu-l putea lăsa indiferent. În felul său unic, în ceea ce privește îndrăzneala spiritului, el îl coboară în scenă pe însuși zeul protegitor al concursurilor dramatice. Așadar, Dionysos în chip de cetățean ateniian, însoțit de sclavul său Xantias se arată publicului. E unul din personajele hibride, atât de specifice lui Aristofan. Mai mult, ne întâmpină o demitizare a zeului, și nu cu mai puțină îndreptățire putem spune că de fapt e un cetățean ateniian obișnuit, ce răspunde doar la patronimicul zeiesc, într-atât mentalitatea sa este aceea a omului de rând.

În cele ce urmează vom încerca să surprindem statutul estetic al lui Dionysos, pus în situația de a prezida o dispută și totodată o competiție între doi mari artiști tragici: Eschil și Euripide, în care fiecare, pe rând, devine acuzat și acuzator.

În expunerea de motive pe care i-o face lui Heracles cu privire la necesitatea de a-l readuce printre cei vii pe Euripide, Dionysos enunță totodată unele principii estetice îndeajuns de sumare, totuși suficiente pentru un critic ce se ignoră, dar care se poate angaja într-o judecată de gust.

Estetica lui Dionysos e subiectivă și pleacă de la o metafizică a gustului. "Te-a apucat

vreodată o poftă strașnică să mănânci o fiertură?" îl întreabă el pe Heracles, care în registru comic îl simbolizează pe mândăcios. "Ba bine că nu", răspunde acesta, înțelegând prin comparație plăcerea pe care i-o poate crea amatorului de artă, un poet ca Euripide. Dacă admitem că plăcutul e scopul ultim pe care-l urmărește omul, atunci o fiertură bună și-un poet ca Euripide, oricât ar fi de diferite aceste realități, ele sunt analogii pentru ca simțul nostru comun prin care înregistrăm mozaicul realității să nu se rătăcească. Dionysos își recunoaște sieși un organ estetic de care e convins însă că-i lipsește lui Heracles, căci, atunci când acesta încearcă să-și dea cu părerea asupra versurilor unor poeți obscuri, îl pune la punct cu o acută conștiință a specializării. "Cum să mănânc mă-nvătă!" Așadar, după formula "cunoști cunoscând", el își exercită simțul estetic asupra poezilor, comparându-i între ei, dar și cu obiectul pasiunii sale, Euripide. Că Dionysos nu e un "orbit", un posedat al unei pasiuni unice o probează faptul că are cuvinte bune pentru Agaton - celălalt poet tragic contemporan, ceea ce nu e cazul cu Xenacles sau Pythagelos, cărora le compară versurile cu ciripitul rândunicilor. Vasăzică, el are o scară axiologică care-i permite să-și facă o hartă a poeziei vremii, îndeajuns de reliefată, scară și hartă fundamentate pe un principiu unic și simplu pe care, la întrebarea lui Heracles: "Dar ce e pentru tine un creator?". Nu va întârzia să formuleze edificator: "E cel ce poate spune în vorbe răsunătoare expresii cu iz de primejdie." Nu vom rămâne agățați de expresiile aparent nepotrivite principului; versurile din opera euripideică citate de Dionysos ca "Eterul, căsuța lui Zeus" sau "piciorul timpului" sunt trunchiate cu bună știință de Aristofan pentru a-l ridiculiza pe marele tragic și se știe bine la ce rezultate cel puțin derutant pot duce niște citate lipsite de context, iar cele de mai sus, după observația de bun simț a lui Heracles, nu sunt mai mult decât niște simple jocuri de cuvinte. Să încercăm să apropiem de înțelesuri moderne ce-a vrut să spună Dionysos în privința creației și vom conchide că are dreptate. Căci, "a spune în vorbe răsunătoare expresii cu iz de primejdie" e un alt mod de a vorbi că esența creației estetice în teatru constă în a "reda partea închipuită a emoțiilor noastre", formulă care, să ne amintim, aparține esteticianului pozitivist Alain și care nu poate fi străină de spiritual pozitiv al oricărui om de bun simț, deci nici al unui Dionysos sau al creatorului său Aristofan.

La prima vedere, partea din piesă lecuprinzând peripecțiile lui Dionysos în drumul său spre Hades, întâlnirea lui cu corul braoștelor și apoi cu cel al inițiaților, ne apare ca un cuplaj de mici scene unde se scotează mai degrabă pe efecte scenice ce se măresc unele pe altele prin acumulare. Vom vedea însă că e vorba de o inițiere a personajului și implicit a noastră în universul moral și estetic al autorului. Corul braoștelor cu care Dionysos se întrece în orăcăit ilustrează teza că imitând natura, artistul poate să devină el însuși natură. Iar corul inițiaților ne arată că orice act artistic este reflecția asupra omului social și tocmai prin reflecție, depășire a tarelor morale ale acestuia, implicat depășire de sine, act eliberator în ce privește gândul și expresia. Ca în invocația către Demeter: "După ce voi fi spus multe năzbătii, dar și multe lucruri de bun simț, învingător, hărăzește să-mi încing tâmpla cu bentiță, ca unul ce am glumit și am biciuit scâderile omenești cu un sfichi

demn de serbarea ta!"

Astfel, Dionysos este pregătit pentru marele proces literar și întrecerea, agonul, dintre Eschil și Euripide în care el va juca rolul arbitruului. E un arbitru naiv și împăciuit între cei doi maeștri furioși ce își aruncă de-a valma judecăți critice și injurii. Aristofan nu se identifică nici o clipă cu el, ci preferă să-și rostească părerile despre cei doi protagoniști prin mijlocirea parabolilor rostite de cor: "Vom asista la ciocniri turbate din care ies scânteii, la încăierarea unor cuvinte ce flutură întocmai ca panașul coifurilor de război, ca niște așchiuțe care zboară...". Portretele, din câteva linii caricaturale sunt de o mare pregnanță caracterologică. Eschil e un uriaș ce aruncă odată cu suflarea-i cuvinte "prinse în chingi de fier". Euripide, "meșter la strunjit" are limba subțiată, rea și răsucită ca un sfredel. Tot corul, de altfel, ne avertizează și-i avertizează pe cei doi poeți tragici că sunt într-o postură incomodă artei vorbirii poetice, de critici adică și de aceea așteaptă de la ei "expresii urbane într-o formă desăvârșită". Vasăzică, reproșurile ce și le aduc unul altuia să acceadă la a fi judecați de valoare.

Disputa dintre cei doi antagoniști se desfășoară antitetice și vizează, pe rând, atât Weltanschauung-ul care le prezidează opera cât și meșteșugul operei dramatice (prologurile, cântările lirice, monodiile și măiestria versificației). Și, dacă în privința concepțiilor lor de viață, aristocratismul lui Eschil în opoziție cu democratismul lui Euripide nu pot introduce ideea unei superiorități artistice a vreunui, în analiza formală a operei, Euripide este cel care pierde mai mult teren în ciuda faptului că are primul cuvânt. Eschil se vadește a nu pătrunde subtilitățile cuvintelor acestuia. E o ironie a lui Aristofan îndreptată asupra sofistului Euripide despre care mai devreme corul se pronunțase că e atât de subtil că "taie în patru înțelesurile cuvintelor". Or, verbe ca *a reveni* și *a se întoarce*, *a auzi* și *a asculta*, tocmai lui Euripide i se par sinonime. Dar, dincolo de ironia lui Aristofan, înțelegem că pentru un adevărat creator nu există sinonimie. Cuvântul e corespondență de sunet cu lucru ce se orânduiește cosmic în naturalitatea vorbirii. Poetul cu adevărat mare, și un astfel de poet este Eschil, nu poate fi decât un realist. *Realia aut nominalia*. Sofiștii sunt nominaliști, ca toți cei ce forțază natura lucrurilor prin cuvinte, sfârșind prin a se autoînșela. Și îl vedem pe Euripide cum, recitându-și prologul la tragedia sa, *Antigona*, se înșală atât de grosolan în privința destinului lui Oedip, încât până și naivul Dionysos bagă de seamă. Și pentru ca surpriza să fie pentru spectatori și mai mare, gravul Eschil își descoperă resurse umoristice și își ridiculizează adversarul lipindu-i în finalul strofelor un "ulcioraș", pentru a dovedi astfel că diminutivele de care abuzează Euripide nu sunt de demnitatea tragediei. La rândul său, nici Eschil nu este cruțat. Ironia lui Aristofan odată dezlănțuită se întoarce și asupra celui prețuit, parodiind gustul acestuia pentru obscuritate și stil prețios. Dar culmea este atinsă când dă în vileag nepotrivirea dintre fond și formă (frecventă la Euripide), printr-o monodie în stil euripideic. O gospodină căreia i s-a furat cocoșul își deplânge nefericirea în imagini mitologice, invocând divinitățile în tonalități tragice. Iată un fragment: "Iar tu, fiica lui Zeus, Hecate, purtând două făclii strălucitoare în mâinile sus ridicate, luminează-mi calea către Glyke, ca odată ajunsă să-i scotocească casa cum știi eu". Ironia, mai ales

sub forma parodiei, umorul, de la cel involuntar, practicat de Dionysos, până la glumă și caricatură, converg în final în comicul enorm de situație tipic aristofanesc. Cei doi protagoniști ai întrecerii sunt puși să-și rostească versurile urcați pe talgerele unei balanțe - idee scenografică de mare efect - pentru ca arbitruul Dionysos să constate care versuri atârnă mai greu. E de prisos să spunem versurile cărui tragic cântăresc mai mult. E ultima probă după care judecata de valoare a lui Dionysos cade pe cât de neașteptată, pe atât de revelatoare: "Pe unul îl socot un mare creator, al doilea îmi place." Unii cercetători au văzut în această judecată dezvăluirea adevăratei păreri a lui Aristofan despre cei doi poeți tragici.

Într-adevăr, în acest moment din finalul disputei, Aristofan pare să se identifice cu personajul său ca într-o împăcare cu sine și cu spiritul ateniian. Aceasta și pentru faptul că alazonul (tapul ispășitor) Euripide i se părea acum destul de dezumflat în urma înțepăturilor ironice pe care i le administrase. Echilibrul valoric era astfel stabilit la proporțiile juste.

Dar să ne reîntoarcem la Dionysos, acest arbitru care prin intervențiile lui naive jucase la rândul-i parodia juriilor concursurilor de teatru. Judecata lui vadește un fapt la care nu se gândise până atunci, condus fiind doar de principiul plăcerii. E vorba tocmai de depășirea de sine în actul critic, prin reflecție axiologică, căci recunoașterea marilor valori presupune ridicarea din propria subiectivitate la universal. Într-atât recunoaște aceasta Dionysos încât își schimbă hotărârea. El va aduce cetății nu pe cel ce-i place, și care continua să-i placă, ci pe cel de care cetatea avea nevoie pentru a o ridica la demnitatea de odinioară, pe Eschil, așadar.

Comedia și-a atins scopul. Aristofan nu numai că a primit premiul I, dar succesul a fost atât de mare încât a mai fost reprezentată și a doua oară. Părerea comediografului asupra adevăratului raport de valori dintre cei trei mari tragici s-a impus pentru timp îndelungat în cercurile inteligente ale anticilor, astfel că până și târziu, la un Pseudo-Longinus, în tratatul său despre sublim întâlnim păreri de felul acesta despre Euripide: "Poet mai mult prin așezarea cuvintelor decât prin gândirea sa" sau "fiind cel mai puțin genial dintre tragici și-a forțat propria-i natură să devină tragică". Părerea lui Aristotel că Euripide este cel mai mare dintre tragici ne apare oarecum izolată și nu vom greși prea mult dacă o vom pune pe seama faptului că Euripide autoexilându-se, alesese curtea unui rege macedonean, dascălul lui Alexandru cel Mare putea să fie măgulit de această hotărâre.

Prin comedia sa, *Braoștele*, Aristofan semnează certificatul de deces al tragediei antice. Nimic de seamă nu s-a mai dat de atunci. Târziu, genul și subiectele se vor relua sporadic de către literați latini, apoi din ce în ce mai des, culminând cu secolul clasicismului francez și în vremurile noastre cu resurrecția clasicizantă a modernismului tot francez. În schimb, chiar dacă *agonul* dintre Eschil și Euripide a rămas unic, neconstituind un model, cuplul Dionysos-Xantias sub formula mai generală de stăpân / slugă face un marș glorios prin istoria literaturilor europene, de la Plaut și Terențiu până la Diderot și alții. Nici nu e de mirare, căci cuplul ilustrează în sens universal opoziția în intercondiționare, fapt care-l făcea și pe Hegel să întemeieze pe el o fenomenologie a spiritului.

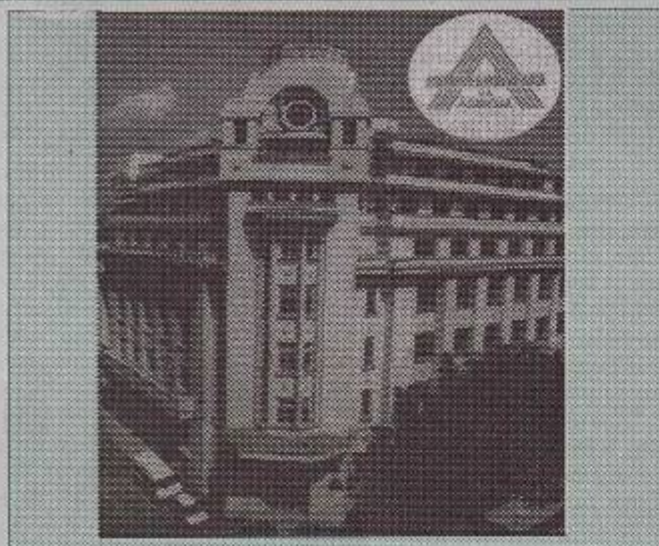
Constantin Radu-Maria

Corectură: Dalila Aramă
Tehnoredactare: Carla Buruiană
Culegere: Anette Dinu,
Iuliana Dumitrescu

Lumea românească acum
Str. Av. Th. Iliescu nr.6
cod 71238, sector 1, București
tel. 230 69 92;
fax. 230 76 82

Rețineți! Publicația se află la poziția 3118 în Catalogul RODIPET SA

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau pe adresa redacției, avansând suma aferentă la casieria noastră sau în contul nr. 50034266677 Trezoreria sector 1. Ciftoarea din străinătate se pot abona prin SC RODIPET SA - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-222.64.07 sau 222.64.39 telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București. Abonamentul este de 6.000 lei pe 3 luni, 12.000 lei pe 6 luni și 24.000 lei pe un an.

DATE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 1998

- Capital social: 29,2 miliarde lei
- Rezerve de capital: 233 miliarde lei
- Cifra de afaceri: 1.045 miliarde lei
- Despăgubiri plătite: 635 miliarde lei

REȚEA TERITORIALĂ ȘI RESURSE UMANE

- 234 unități teritoriale, din care: - 42 sucursale
- 110 reprezentanțe
- 82 agenții
- peste 8.000 salariați și colaboratori
- colaborează cu peste 100 societăți de intermediere

Înființată la data de 1 ianuarie 1991, **Societatea Comercială ASIGURAREA ROMÂNEASCĂ S.A. - ASIROM** deține, în prezent, un capital social de 29,2 miliarde lei și rezerve de capital 233 miliarde lei.

Prin personalul său specializat, care își desfășoară activitatea în peste 230 reprezentanțe teritoriale, **ASIROM** a reușit să-și mențină permanent soliditatea și stabilitatea financiară, pe o piață concurențială în care activează peste 60 de societăți de asigurare și reasigurare.

ASIROM stabilește relații contractuale cu aproape toate segmentele populației, precum și cu toate sectoarele economiei, adresându-se oricărui domeniu de activitate și oferind clienților săi peste 70 de forme de asigurări facultative.

Din această ofertă diversă lansată pe piața internă, clienții și-au manifestat în special interesul pentru următoarele asigurări: mixte de viață, mixte de viață și suplimentare de accidente; de autovehicule pentru avarii, de autovehicule cu valabilitate numai în afara teritoriului României, de bunuri de uz casnic și gospodăresc; de clădiri, de construcții și conținutul acestora pentru cazurile de pagube produse de incendiu și alte calamități, de bunuri sau valori pentru cazurile de furt prin efracție sau prin acte de tâlhărie ș.a.

ASIROM este preocupată în permanență să găsească noi posibilități pentru îmbunătățirea produselor oferite, lansând pe piață noi produse care au venit în întâmpinarea cerințelor de protecție ale persoanelor fizice și juridice, precum: asigurarea de pensie suplimentară privată cu acumulare de capital și reevaluare - **PROSPERA**, asigurarea mixtă de viață reevaluabilă - **VALUTĂ FORTE**, asigurarea titularilor de contracte de credit / împrumut, asigurarea pentru călătorii în străinătate, asigurarea construcției montajului și a răspunderii constructorului, asigurarea navelor, asigurarea de garanție ș.a.

Pe de altă parte, se cere menționat faptul că au fost onorate toate despăgubirile datorate, ceea ce dovedește forța și seriozitatea firmei.

Strategia de dezvoltare a societății va conduce în continuare la: diversificarea, pe baza unei laborioase și moderne activități de marketing, a gamei de produse specifice și serviciilor oferite clienților; orientarea, cu precădere, spre segmentele de piață nou apărute, ca urmare a transformărilor generate de înfăptuirea programului de reformă economică; aplicarea unor metode flexibile de organizare și restructurare a resurselor umane, în vederea creșterii competenței profesionale, astfel încât serviciile ce se adresează asiguraților să fie ireproșabile.

Toate acestea sunt deziderate cărora le răspundem pragmatic zi de zi. Numai astfel **ASIROM** a reușit și reușește să-și mențină și să-și consolideze această prestigioasă poziție.

Într-o lume nesigură, ASIROM vă asigură !

Banca Română pentru Dezvoltare S.A.

76 de ani de experiență în domeniul
financiar bancar

Oferim Clienților noștri:

PERSOANE FIZICE:

- credite în lei pentru construirea de locuințe și case de vacanță, pentru modernizare, extindere sau terminarea caselor de vacanță, pentru cumpărare de locuințe, terenuri, autoturisme și pentru nevoi gospodărești
- evaluări de locuințe, terenuri și mijloace de transport
- transferuri în țară și străinătate pe bază de ordine de plată

PERSOANE JURIDICE:

- operațiuni valutare - derulare de operațiuni import-export, încasări și plăți în numerar
- credite în lei și valută pentru investiții
- finanțări din linii externe BIRD, BERD, Deutsche Bank și Züricher KantonalBank
- evaluări patrimoniale și de active
- planuri de afaceri analize financiare
- finanțarea proiectelor economice
- studii de fezabilitate în vederea privatizării sau asocierii
- garanții bancare în lei și valută, emiteri scrisori de bonitate
- factoring
- forfetare

SEDIUL CENTRAL

Str. Doamnei nr. 4, București - 70016 tel: 313.32.00; fax: 313.73.84, telex: 11238
SWIFT Code - BRDEROBU

**Diploma pentru
Promovarea
Întreprinderilor
Mici și Mijlocii la
Nivel Național**

**Premiu acordat la Ediția
a 6-a a Topului Național
al Firmelor Private**